¶ In eadem feſtiuitate Sermo li de ſignis digne cōmunionis.

MAne nobiſcū
dñe Luc. xxiiij. Hec verba ca
nit eccleſia per illud ſacrū tem-
pus paſcale vſq₃ ad aſcenſionē. In quibꝰ
verbis quilibet homo deuote chriſtū pete-
re debet. quem hodie in ſacro ſumpſit. vt
ſecum maneat. quia non ſufficit ꝙ q̇s chri
ſtū in ſacro ſumpſit. niſi eū ſecū retineat.
Vnde deuote dicere debemuſ: Mane no
biſcū dñe. Sciendum ꝙ ſi quis chriſtum
petere vult vt ſecum maneat neceſſe eſt pre
cognoſcere vtrum eū ſecum habeat. vt tūc
dicere poſſit: Mane nobiſcū dñe. ¶ Pro
B quo ſciendū ꝙ ſunt ſeptem ſigna per que
cognoſcit̄ vtrum quis digne cōmunicauit
⁊ q̄ȝdiu chriſtū apud ſe retineat quia ſicut
vita corporal' cognoſcit̄. ita ⁊ ſpūalis quā
chriſtus prebet in hoc ſacramento. Vnde
Joh. vi. Qui manducat me. ipſe viuit ꝓ-
pter me. Primū ſignū eſt gemitus com-
punctionis. quia recte ſicut fit de infirmo ī
agone conſtituto. cū non ſcitur vtruȝ aīa
adhuc ſit in corpore. tūc pēnam ponūt an-
te os infirmi. ⁊ ſi anhelituȝ trahit ⁊ emittit
ſignū eſt ꝙ aīa adhuc ſit ī corpore. ⁊ ꝙ ad-
huc viuit. Sic ſi gemis de peccatis tuis cū
dolore cordis. ſignū eſt ꝙ digne cōmuni-
caſti. ⁊ chriſtus adhuc in te viuit. imo non
ſolum homo debet gemere pro peccatiſ ſuis
in q̄dragesima. ſed etiaȝ debet dolere ⁊ pe
nitere qn̄ recordat̄ de pctīs ſuis. ſcḋm Aug.
vſq₃ ad mortem. Vnde etiam Hugo de
ſancto victore. Qn̄ deus in contritiōe ab-
ſoluit hominē a peccatis. ligat eū vinculo
perpetue deteſtatiōis. vt peccatum ſemper
de cetero deteſtet̄. que videlicet deteſtatio
non eſt aliud niſi penitentia. qn̄ aūt homo
deſinit gemere. ⁊ delectationē de peccatis
p̄teritiſ habere incipit. ſignū eſt mortiſ. Mo
do conſidera ꝙ qn̄cunq₃ gemis ⁊ q̄ȝdiu diſ
plicentiam habes. qn̄ occurrūt tibi tua pec
cata p̄terita. ſignū eſt vite ſpūalis que eſt
a chriſto. Vnde Bernardus. Q̄to magis
homo peccata ſua intelligit. tanto amplꝰ
ſuſpirat ⁊ gemit. Qualiter autem gemen-
dum ſit pro peccatis ſuis: Baſilius oſten
dit dicens: Grandia peccata grandia la-
menta deſiderant. Secundū ſignū eſt
color bone conūſatiōis. quia q̄ȝdiu vide-
mus hoīem bene coloratū. dicimꝰ ꝙ nō ſit
diſpoſitus ad mortē. Sic q̄ȝdiu homo be-
ne conuerſat̄. timens alios ſcandaliçare et
deum offendere. ſignū eſt ꝙ chriſtꝰ adhuc
eſt in aīa eius. Math. v. Sic luceat lux
veſtra coram hoībus vt videant opera ve
ſtra bona. ⁊ glorificent patrem veſtrum q̇
in celis eſt. Ex quo ſequitur. ꝙ q̄ȝdiu cona
ris verba ⁊ facta ⁊ mores tuos temperare.
⁊ appetis prodeſſe proximis ad gloriā dei
Chriſtus adhuc in te viuit. ⁊ hoc homini
multum fructuoſum ⁊ deo valde acceptū
eſt. Vnde Gregꝰ ſuper Ezech. in omel.
xxi. Nullum oīpotenti deo tale ſacrificiuȝ
quale eſt animarum çelus ¶ Sciendū h
ꝙ bonū exemplum in eccleſia dei. eſt val-
de vtile. quia multi mali hoīes qui deum
non multū diligūt in q̄dragesima ieiunāt
quia vident alios ieiunare. qui aliaſ nūq̄ȝ
ieiunarent. quia inimici dei ſunt. nec de deo
multū curant. Ergo ſicut ad exemplū illoꝝ
bonorū ieiunant. ita ⁊ ad opa mīe aliqn̄ ꝓ
uocant̄. qn̄ vident alios elemoſynas dare
vel opera mīe exercere. Item ad audiendū
miſſas ⁊ verbū dei. ⁊ ſic de alijs bonis ope-
ribus. Item ꝓpter exemplū bonoꝝ multi
a peccatis cōuertunt̄. ⁊ ſic ſaluant̄ q̇ alias
damnarent̄. Vn̄ Gregꝰ. Nunq̄ȝ peccato
res ad lamentum penitentie redirēt ſi nul
la bona eſſent exempla que mentē eoꝝ re-
traherent. Inſuper mali ꝓuocant̄ ad v̇tu-
tes per bona exempla. ſ. ad humilitatē ⁊ mi
ſericordiā. ⁊ ſic de alijs. Ergo diues exnſ
humilis multa meret̄ ꝓpter exemplū. quia
pauper ex hoc verecūdat̄ in ſeipſo. dum di
ues humilit̄ incedit qui eſt potēs. pulcer be
ne natus. ⁊ bene poſſet ſuperbiam exercere
⁊ non vult ſed humiliat ſe ꝓpter deum. et
talis humilitas eſt valde laudabilis. Sic
econūſo ſuperbia paupis q̇ nec habet di-
uitias nec potentias nec pulcritudinem eſt
multū reprehenſibilis. Vnde Amb. ſuper
Beati īmaculati. Non oīs paupertas eſt
ſancta. neq₃ oēs diuitie crimi noſe ſūt Vn̄

Caſſio·ſup pſalmũ·vij Si paup ſupbiat
non eſt dei paup. Et ſi locuples hũilitatẽ
diligat·non eſt ſeculi diues· Voluntates
taliũ ſunt inſpiciẽde non noĩa. Item ſcien
dum·ꝙ deus multũ diligit illos qui dant
bona exẽpla alijs· vt beata ꝟgo Maria ꝗ̃
dedit exemplũ hũilitatꝫ mulieribꝫ·⁊ ꝟgini
bus exemplũ caſtitatꝫ·qꝛ ipſa eſt ſpeculum
mulierũ. Item Job dedit exemplũ patien
tię. Abraam obedientię. Joſeph et Su
ſanna reſiſtentię. Beatꝰ Nicolaus ⁊ Do
minicus dederũt iuuenibꝫ exemplũ deuo
tionis ⁊ abſtinentię· ⁊ ſic de alijs. Unde
Chryſoſto·in epl'a. Benedicta illa aĩa cu
ius hũilitas confundit alteriꝰ ſupbiã·cu
ius patientia ꝓximi extinguit inuidiã. Am
bro· Sanctoꝝ vita ceteris norma eſt viuẽ
di. Itẽ ſciendũ ꝙ hoĩ valde ẽ meritoriuꝫ
alijs hoĩbus dare bonũ exemplũ· qꝛ ex hoc
meritũ ⁊ gaudiũ eorũ augmẽtabitᷣ ꝯtinue
in celo. Unde Ceſarius dicit: Si tu exem
plũ vere hũilitatꝫ ⁊ pfectę charitatꝫ oſtẽde
ris·cũ tantis ⁊ ꝓ tantis eterna ꝑmia poſſi
debis·imo ꝗ̃tum hic prę ceteris taleſ ꝑ bo
nũ exẽplum lucent·tantũ prę ceteris in fu
tura gloria lucebũt·iuxͣ illud Matth·xiij·
Fulgebũt iuſti ſicut ſol. Quantum eñi hic ſol
lucet prę ſtellis·tantũ tales lucebũt prę ce
teris in celo. Ideo ſollicite dicit aplus·j·
ad Timoth·iiij· Exemplũ eſto fideliuꝫ in
verbo ⁊ conũſatione· Non eñi ſolũ dicit ĩ
verbo·ſed etiam in conũſatione. Uñ Leo
papa in ſermone. Validiora ſunt exẽpla
ꝗ̃ verba ⁊ pleniꝰ docemur opere ꝗ̃ voce.
Unde etiam Ariſto·v·eth· Optimus eſt
ille·qui nõ vtitᷣ bonitate ad ſe ſolũ·ſed eti
I am ad alios. ¶ Item ſciendũ ꝙ tria
bona ſequuntᷣ ex bona conũſatione noſtra
Primo angelos letificamꝰ. Uñ apl's di
cit: ꝙ mulier debet habere velamẽ ſuper ca
put eius·⁊ hoc ꝓpter angeloſ·qꝛ pudicitia
⁊ honeſtas multũ placet angelis·ſed impu
dicitia ⁊ inhoneſtas multum diſplicet eis.
Unde Bern· In quouis angulo ⁊ ꝗ̃uis
diuſorio angelo tuo reuerẽtiã exhibe·nec
audeas illo pñte·qđ me vidente non au
deres. Secũdo ex hoc grã conſeruatᷣ in ho
mine. Tertio·quia ꝓximꝰ ex hoc emendatᷣ
⁊ melioratur. Exẽplum eſt de hoc vt nar
rat Jacobus de vitriaco·ꝙ quidam prin
ceps latronũ regionem in qua habitabat
totam deprędabat·hos ſpolians·illos iu
gulans· audiẽs hoc quidã abbas ⁊ ad eũ
accedens·⁊ ab eo ⁊ ſocijs ſuiſ captus ẽ ſta
tim·⁊ abbas quęſiuit quid vellẽt· illis re
ſpondentibꝫ equũ veſtrũ·veſtes vras. Ab
bas dixit bona dei ſunt cõmunia·ego iam
his plurimis annis vſus ſum·iuſtum ẽ·vt
⁊ vos eis nũc vtamini. Nũc dixit pnceps
latronũ hodie totũ vendemꝰ ⁊ ememꝰ ne
ceſſaria ad victũ. Tunc abbas·fili ꝗ̃re tm̃
laboras ⁊ exponis te periculo ꝓ victu tuo
veni mecũ ad monaſteriũ ego bene ꝓcura
bo tibi· Cui ille· Ego nõ poſſuꝫ comedere
fabas veſtras ⁊ olera·⁊ bibere ceruiſã ve
ſtram. Rñdit abbas. Ego dabo tibi bo
nos piſces·carnes ⁊ bonũ vinũ. Tandẽ ac
quieuit ire ad ꝓbandũ quid abbas ei face
ret·qui fecit ei prępare pulcram cameram
⁊ pulcrũ lectũ aſſignans ei monachuꝫ qui
ei ſeruiret·⁊ oĩa quę deſideraret prępararet
ei. Et oĩ die poſtq̃ꝫ latro comederet·mona
chus ex precepto abbatis coram eo tantũ
panem ⁊ aquã comedebat. Cum ergo ille
monachꝰ pluries illud feciſſet·latro quę
ſiuit ab eo·frater qđ feciſti·ꝙ oĩ die ſic te
affligis·interfeciſti ne hoĩeſ: Cui monachꝰ
abſit dñe·ꝙ vnq̃ꝫ contriſtauerim hominẽ
Rurſuꝫ latro: Si fornicationẽ· adulteri
um·ſacrilegiũ cõmiſiſſet·tunc monachuſ ꝑ
admiratione ſe ſignans ait: Dñe quid di
citis·a pueritia hoc monaſteriũ introiui·⁊
fęminã non tetigi. Cui latro: Quare ergo
te affligis: Ait: vt habeam deũ mihi ꝓpiti
um. Tunc latro intra ſe compunctꝰ dixit:
ꝗ̃ꝫ miſer ⁊ infęlix ego ſuꝫ·qui tot mala·fur
ta·homicidia·adulteria·ſacrilegia feci·et
nũq̃ꝫ ieiunaui·⁊ vocato abbate cecidit ad
pedes eius ⁊ petijt vt reciperetᷣ ab eo·ꝗ̃ po
ſtea in monaſterio adeo ſe afflixit ꝙ in ab
ſtinentia ⁊ religione alios oẽs ſuperaret.
Tertiũ ſignũ eſt per tactum·ſ·ſi patiens R
es in aduerſis. Medicus ſemper per tactũ
ſentit·an infirmus diſpoſitus ſit ad mortẽ.
Item ſi homo tangitur ad venas tribu
lationis ſentitᷣ per patiẽtiã an viuat. Uñ

Greg⁹. Qualis vnuſquiſq3 apud ſe lateat
illata contumelia ꝓbat. Deus eni oipotēs
tangit hoīem per tribulationē ꝛ infirmita-
tem. vt ꝓbet an ſit vas plenū gratie ꝛ vir-
tutum vel vacuum. q2 vas plenū ñ remur-
murat. ſed vacuū cum tangitur reclamat.
Sic ſimilit' eſt de hoībus gratiā habenti-
bus ꝛ ea carentib9. Unde Aug⁹. li. x. d ci-
ui. dei. Afflictionē dei mali deteſtant' atq3
blaſphemāt. Boni ꝟo deū ꝑcantur ꝛ lau
dant. Itē deus tangit hominē cum tribu-
lationib9. vt probet vtrū ſit filius eius an
nō. Unde Gen. xxvij. dixit Iſaac ad Ia-
cob filiū ſuū: Accede vt tanga3 te ꝛ ꝓbem
vtrū ſis filius meus an non. Sic deus pōt
dicere ad quēlibet hoīem tribulatū. Ex q̊
elicitur ꝙ melius ē infirmitates ferre. ꝗ3 bo
na opera operari. Itē ſciendū ꝙ ſunt aliq̄
qui ſe exiſtimant eſſe bonos. ꝛ vix vnū ver-
bum contrariū ſibi patiēt' ſuſtinere volūt.
ſed īmediate cōmouent' ꝛ ſe ꝛ alios pertur-
bant. ꝛ hi veraciter boni non ſunt. Unde
Greg⁹. li. xvi. moral'. Qui a ſtatu patiētie
per linguarū vulnera corruit. ipſe ſibi teſtiſ
eſt ꝙ contra manifeſte ꝑſecutiōis gladiū
nō ſubſiſteret. Quartū ſignū fit per gu-
ſtum diuīe dulcedinis. ꝗ3diu enī homo pōt
comedere ꝛ bibere ꝛ habet saporē. eſt bonū
ſignū vite ꝛ ſanitatis corꝑalis. Sic eſt de
guſtu ſpūali qui non eſt niſi ꝓguſtatio et̄-
ne vite. ꝛ earū rerum que ꝑducunt ad cele
ſtem patria3. ergo ſignū digne cōmunio-
nis ē. ſi dulce tibi ē cogitare de gaudijs et̄-
nis ꝛ de viſione diuina. ꝑs. Qm̄ mille an-
ni ante oculos tuos tāq3 dies heſterna ꝛc̄
Itē cogitare de beata virgine ꝛ aplīs ꝛ ce
teris ſanctis quō ibi a quolibet habebim⁹
ſpāle gaudiū. Itē de paſſione chriſti. qua
chriſtus nos redemit. cui⁹ ꝛ memoriā in ſa-
cramēto eucharíſtie reliquit. Itē ſi dulce
eſt tibi audire verbū dei. ꝛ ea que ſūt ſalu-
tis. Greg⁹. Cibus mentis eſt ꝟbum dei.
Iſta oia oſtēdūt ſanitatē anime. S3 ſi ñ
ſapiunt tibi eterna. nec verbū dei. nec paſ
ſio chriſti. nec alia ſpūalia. ſignu3 eſt ꝙ te
repleuiſti mūdāis ꝛ corꝑalib9 voluptatib9
Aplſ. Animalis homo non ꝑcipit ea que
dei ſūt. Ergo qñ das te ad illicita mundi

gaudia ꝛ ad voluptates corporis. tūc chri-
ſtum expellis. Bern̄. Quō ignis ꝛ aqua
ſimul eſſe non poſſūt. ſic ſpūales ꝛ corꝑales
delitie in eodem ſe nō compatiūt'. Aug⁹. ij
confeſſionū. Gaudiū diuine dulcedinis ñ
deguſtas ſi carnali delectatiōe cor macu-
las. Sed aliqui vellent libent' ambas ha-
bere. ſcilicet carnis delitias ꝛ ſpūalem dul-
cedinē. Non enī libent' carent delitijs cor-
poris. ſed corpus mollib9 ꝑcioſis ꝛ ſuperb
veſtibus veſtire volunt. ꝛ bene comedere.
ꝛ diu dormire appetunt. ꝛ cū hoc chriſtum
quē in ſacramēto ſumpſerūt in ſe retinere
volunt. Sed non eſt ſic. quia nemo poteſt
duob9 dñis ſeruire. Aplſ. Si ſm carnē vi
xeritis moriemī. Amb. Impoſſibile ē ſ im
plere ventrē ꝛ ibi mentem. Itē per guſtu3
illū etiam intelligit' ſi viſa vel audita pro-
ximi ſunt ſibi dulcia. id eſt. ꝙ oīa interpre-
tatur in bonū que audit. vel videt a proxi
mis. hoc ē ſignū bonū. q2 Ieſus chriſtus q̊
adhuc in illo hoīe viuit. conuertit ſibi oīa
verba ꝛ opera in mel dulce. Sed qñ q̊s di
cta vel facta ꝓximi interꝑtatur in peius.
malum ſignū eſt. ꝛ ꝓprie iniquitatis. Un-
de Chryſoſto. ſuper Matth. Omnis ho-
mo ſm ſe eſtimat alterum. Ite3 Chryſo.
Sicut difficile aliquem ſuſpicatur malu3
qui bonus ē. ſic difficile ſuſpicat' aliquem
bonū ipſe qui malus eſt. Quintū ſignū
fit per verbū recte locutionis ꝛ per auditū
Nam cū infirmus adhuc perfecte ꝛ bñ lo-
quitur. ſpes eſt de vita ipſius. Sed cū vix
ꝛ imperfecte loquitur. timetur de eiuſ mor-
te. ſic ſpūaliter timendū eſt de hoīe. Et lo-
cutio recta eſt orare ꝛ deo gratias agere.
Unde Aug⁹. Oratio eſt locutio ad deum
qñ legis. deus tibi loquitur. quando oras
cum deo loqueris. Itē recta locutio eſt li-
benter loqui d diuinis ꝛ ſpūalib9 ꝛ honeſtis
rebus. Matth. xij. Ex abundantia cordiſ
os loquitur. Et hoc patet in bonis hoīb9
qui frequenter nomināt Ieſum ꝛ Mariā
ꝛ alia ſpūalia ꝛ honeſta verba. quia habēt
bona ꝛ pudica corda. Unde Chryſoſto.
Quale cor habet vnuſquiſq3. talia ꝟba
loquitur ꝛ opera facit. Sed quando infir-
mus impedite lingue loquitur. ſignum eſt

mortis. Sic cū quis loquitur verba detractoria verba ſcurrilia ⁊ impudica. ſignum eſt mortis ſpūalis in aīa. qꝛ ſic hō habet ſe ab intra ī corde. ſic ſe oſtēdit ab extra ī verbis ⁊ opere. Vñ Ariſto. iiij. eth. Qualiſcunqꝫ vnuſqſqꝫ eſt. talit᷑ dicit ⁊ talit᷑ operatur. ⁊ talit᷑ viuit. Similit᷑ intelligendū eſt de auditu. qꝛ cū hō appropinqͣt morti. tūc non habet clarū auditū ⁊ pfectū. Sic ſpiritualit᷑ ſi libent᷑ audis verbū dei ⁊ cetera bona que ſūt ſalutꝭ. ſignū eſt digne cōmunionis ⁊ vite ſpūalis. Vñ Johānes. Qui ex deo eſt. verba dei audit. Sed qñ hō libenter audit verba detractoria. verba ſcurrilia ⁊ luxurioſa. ſignū malū eſt. Sextum ſignū eſt motus bone opationis. Exemplū de muliere impregnata q̄ ſentit ſe grauidam p motū pueri. ſic ſi agilis es in bona opatione. Apl's ad Gal. Si ſpiritu viuimus. ſpū ⁊ ambulem⁹. quia ſicut agilitas in mēbris eſt ſignū ſanitatꝭ. ſic ſi agilis es in bona opatione. ſignū eſt digne cōmunionis. Sed cū incipit hō tepeſcere. ⁊ ḋ mane diu dormire ⁊ breue ē ſibi tps ſedere in tabernis ⁊ potare. ſꝫ in his que dei ſūt tediū habet. malū ſignū eſt. Vñ Leo papa ī ſermone. Non pueniet dormiētibꝫ regnū celorum. nec ocio ⁊ deſidia torpētibꝫ beatitudo eternitatis pmittit᷑. Sciendū ꝙ Jeſus chriſt⁹ ab intra monet illos qui digne cōmunicauerūt qualit᷑ amplius ſe debeāt regere. ⁊ a peccatꝭ cauere. Ergo ſi tu ſentis ſꝫ in te ꝙ moueris ad bona opera. ſignū eſt digne cōmunionis. Chryſoſto. Qui habent ſpm̄ dei. non ſunt cōtenti ſedere ocioſi. ſed ipſe ſpūs qui eſt in eis vrget eos aliquod bonū apprehendere. Greg⁹. Charitas dei nō eſt ocioſa. operat᷑ enī magna ſi eſt ⁊c. Septimū ſignū ē calor natural'. qꝛ q̄diu hō habet calorem ſpūalem. id eſt. amorē dei ⁊ primi. ſignū eſt vite ſpūalis. Vnde Aug⁹. Vita anime amor ē. Qui non amat mortuus eſt. Greg⁹. in omelia. Probatio ſanctitatꝭ nō eſt ſigna facere. ſꝫ vnūquēqꝫ vt ſe diligere. Aug⁹. Dilectio ſola diſcernit inter filios dei ⁊ filios diaboli. Vnde ſciendū ꝙ ex charitate debemus compati fratribꝫ noſtris. ⁊ eos nō deſpicere in defectibꝫ ſuis. Vnde Greg⁹. Omnes fratres ſum⁹ dei ptāte conditi. ⁊ eius ſanguine redempti. et idcirco fratres nr̄os q̄tumlibet paupes ⁊ abiectos. in nullo deſpicere debem⁹. Etiam cōpaſſio primi ē ſignū ſanctitatꝭ in ipſo hoīe. Vñ Greg⁹. li. xxiij. moral'. Tanto quis pfectior eſt. q̄to pfectius alienos dolores ſentit. imo naturale eſt. ꝙ vnū mēbrū compatit᷑ alij membro. Apl's. Si patit᷑ vnū mēbrū. compatiuntur ⁊ oīa mēbra. Ergo qui nō compatitur primo. eſt tanq̄ membrū abſciſum a myſtico corpe chriſti. qꝛ chriſt⁹ eſt caput et chriſtiani in gr̄a exiſtentes ſunt mēbra ei⁹. Vñ Greg⁹. Non aliter redemptoris noſtri mēbra efficim̄. niſi adherēdo ⁊ compatiendo primo. Et illā charitatē ⁊ compaſſionē primis debem⁹ oſtēdere factꝭ. Greg⁹. Nunq̄ vere compatit᷑ qui qḋ neceſſe eſt primo negat. Vnde. j. Joh. iij. Qui habet ſubſtantiā huius mūdi ⁊ viderit proximū neceſſitatē hr̄e. ⁊ claudit viſcera ſua ab eo. quō charitas patris manet in illo?

Sed vltimo ſciendū eſt. et q̄ charitas dei ⁊ primi ē ſignū digne cōmuniōis ⁊ vite ſpūalis. Tunc orit᷑ queſtio que ſit charitas ſufficiens. quo ad deū ⁊ quo ad proximū. Rn̄deo ꝙ ad charitatē que ſit ſufficiens neceſſario tria requirunt᷑. Primo vt dimittat hō omne mortale peccatū ad minus pro dilectione dei. ſi hoc noluerit. ſaluari non poterit. Vnde ps. Qui diligitis dn̄m odite malū. Qui enī non odit malū non habet veram dilectionē ad deū ſed ſimulatā. Si enī nō dimittis omne peccatū mortale. quicqḋ p dilectione dei facis nō tibi ſufficit. Si ergo dicꝭ ſꝫ vel illud dimittere nō valeo. Rn̄deo adhuc vere nō diligis deū. ſi pro vnā guttam vere dilectionis haberes ad deū. totū mūdū ſi deus pḋeret dimitteres pter eum. quia vt dicit Aug⁹. vna gutta charitatꝭ maior eſt oceano. Secūdo neceſſariū eſt vt p eius dilectione ob contemptū ſibi illatū per peccatum aliquē honorē exhibeas p aliqua bona opera ⁊ penitentiā. Aliter dilectio tua tibi nō ſufficit. nec ē vera. Ps. Declina a malo ⁊ fac bonū. qꝛ nō ſufficit mala dimittē L

ſed ⁊ oportet bona facere. Greg⁹. Probatio dilectionis eſt exhibitio ope͞ris. Vñ cuꝫ quilibet terren⁹ dñs qui ē contempt⁹ ⁊ offenſus velit vt ſibi aliquis honor exhibeat̄. Ipſe chriſt⁹ qui eſt dñs dñoꝝ vult h̄ idē. Sed ſūt q̇dam qui ꝓ omni contemptu et ꝓ oīb⁹ peccatis ſuis nō ſolū nō magnā ſatiſfactionē vel gloriā ſibi exhibere volūt. imo nec vnā veram contritionē ſibi dare dignant̄. Nam illā acceptaret. vbi aliud habere non poſſet. ſm̄ illud pſ̄. Cor contritū ⁊ humiliatū deus nō deſpicies. Date ḡ illi hanc. ſi nō vultis. vt illi magni ſancti. pro dilectione eius mortē pati. mūdū relinquere. oīa ꝓ deo dare. ſaltē h̄ minimū tribuite. ⁊ per hoc ſanet oīa vulnera aīe vr̄e. Hiere. iij. A vulnerib⁹ tuis ſanabo te. pſ̄. Qui ſanat cōtritos corde. Matth. v. Beati qui lugent. Sed qui nūc nō tm̄ dare volūt ꝓ eius dilectione. vos iudicate ſi illū vere diligant. vere nō credo ꝙ vlla in his ſcintilla charitatis flagret. Tertio ꝙ ꝓ eius dilectione ad ꝓximū habeas fraternā charitatem vt ei bonū appetas. ⁊ quicq̇d vis ab eo ſupportari h̄ illi nō facias. ⁊ ſi eū leſiſti ī fama vel in rebus vt ſibi ſatiſfacias. Et ſi in aliq̊ te leſit vel offendit. h̄ ei ex corde indulgeas. aliter vere nō diligis. Apl̄s. Si diſtribuero oēs facultates meas in cibos pauperū. charitatē aūt ad ꝓximū .ſ. nō habeam. nihil mihi ꝓdeſt. j. Ioh. iij. Qui nō diligit frēm. manet ī morte. Et h̄ illa charitas ſic regulata ſm̄ h̄ tria iam dicta. eſt charitas ſufficiēs ad ſalutē ⁊ q̄ ducit ad gloriā.

¶ In eadē feſtiuitate paſce Sermo. lij. de recidiuatione.

Mane nobiſcū dñe. Luc. xxiiij. In q̇b⁹ verb̄ monem̄. ne ab opere bono iaꝫ incepto deſiſtam⁹. ſ; in bono ꝑſeueremus. Vñ Chryſoſto. Nō incepiſſe ſed ꝑfeciſſe virtutis eſt. Vñ Iſido. de ſummo bono. Tūc placet nr̄a conuſatio. qñ bonum qd̄ inchoam⁹. ꝑſeueranti fine complem⁹. Et h̄ fieri nō poteſt niſi chriſt⁹ nobiſcū maneat. ⁊ nos adiuuet. Ergo deuote dicere debemus: Mane nobiſcū dñe ⁊c. ¶ Sciendum ꝙ homo ſeptē magna ꝑicula incurrit. qui poſt feſtū paſce recidiuat ⁊ chriſtum a ſe expellit. Primū damnū eſt. ꝙ recidiuatio aufert hoī fructū ꝓterite contritiōis confeſſionis. ⁊ ſatiſfactionis. imo ſi tot bona opera quis haberet q̇t beatus Petrus apl̄s. Inſup ſi tot merita ⁊ bona opera q̇s haberet. q̇t ſunt ſtelle in celo. ⁊ quot arene in litore maris. totū anihilat ⁊ oīa perdit. ſic ſciliꝫ ꝙ oīa iſta nihil ad ſalutē ꝓficiūt ſi ſic decedit. Ezech. xviij. Si iuſt⁹ auerterit ſe a iuſticia ſua ⁊ fecerit iniq̇tatē. omnes iuſticie eius quas operatus eſt nō erūt ī memoria. Et hoc intelligit̄ ſi homo ſic morit̄. Sed ſi poſt recidiuationē econuſo reſurgit ꝑ penitentiā. tunc oīa illa merita ⁊ bona opera que ante peccatū fecit. reuiuiſcūt ⁊ erunt ſibi meritoria. ſed illa bona opa q̄ hō fecit interim qñ ſcienter fuit in peccatis mortalib⁹ nō reuiuiſcūt ſed mortua ſunt. Vñ verſus. Viuere nō poterūt que nūq̄ꝫ viua fuerūt. Secūdo recidiuatio viliſicat hoīem ad modū canis. Prouerb. xxvi. Quaſi canis qui reuertit̄ ad vomitum. ſic homo īprudens qui iterat ſtulticiā ſuam. Sic peccator ſi mala que ꝑ confeſſionem euomuit. ⁊ iterato cōmittit. facit ſicut canis ⁊ ei ſimilis erit. Sciendū ꝙ recidiuans tam miſer ⁊ indignus eſt. ꝙ nulli⁹ boni nec ſpūalis nec tp̄alis dign⁹ eſt. Nec eſt dign⁹ cū pedibus ſuis terram calcare. nec lumen celi videre. ⁊ ſic de aliis. Quia indignior ē oībus creaturis corꝑalib⁹. Ariſto. vij. eth. Prauus homo deterior ē beſtia. Ergo cū in gratia es. tunc es dign⁹ oī bono. regno celeſti ⁊ vſu creaturarū. quia deus creaturas ꝓpter hoīem creauit. vt eis vtatur. ⁊ inde deū laudet. Sed poſt recidiuationē nō eſt dignus vſu alicuius creature. quia oīs creatura dei bona eſt ⁊ cū tu malus ſis. ḡ ⁊c. Ariſto. vij. politicoꝝ. Sicut optimū animaliū eſt homo fruēs lege. ſic peſſimū omniū eſt homo a lege ⁊ iuſticia ſepat⁹. Vnde etiam dñs loquit̄ ad animā recidiuantem. vt habetur Hiere. ij. Q̄ vilis facta es nimis reiterans vias tuas. Vnde etiā Aug⁹. Quid vis rurſum ingerere qd̄ inimicū fuerit tibi. canis reuertēs ad vomitū

ſuū ⁊ ſus lota in volutabro. Bruta aīalia
vage aues· in eaſdē pedicas ⁊ eadēʒ retia
nō incidūt. Tertio qꝛ recidiuās in maio-
rem ptātem diaboli incidit ⁊ poſtmodum
fortius a diabolo poſſidet᷑. Sicut miles q̄
amiſit caſtrū ⁊ recupat illud· poſtmodū me
lius cuſtodit ⁊ fortius poſſidet ne iterum
amittat. Sic diabolus facit q̄ hoīem p pe-
nitentiā pdidit· ⁊ poſtea p recidinationeʒ
recupat. Itē recidiuās facit ſic ille q̄ eua-
ſiſſet captiuitatē ſui maximi inimici ⁊ poſt-
modū traderet ſe ei ſponte in eandē capti-
uitatē. Sic recidiuās q̄ euaſit ptātem dia
boli· ⁊ etiā infernū per mīam dei ⁊ etiam p
penitentiā quā egit· econuſo dat ſe ſponte
p recidinationē in captiuitatē ⁊ ptātē dia
boli· ⁊ ſubmergit ſeipſum in pfundū infer-
ni. Job· xxi· In puncto ad infernū deſcen-
derunt. Aug⁹· de verbis dn̄i· Qui pecca-
tum peccato addit· funē nectit cū quo lige-
tur. Quarto recidiuās fit impotens ad re-
ſurgendū· ſicut infirmitas iterata· vel vul-
nus curatum qn̄ renouat᷑ poſtmodū diffi-
cilius ſanat᷑. Sic ſimilit᷑ eſt de hoīe recidi-
uante. Matth· xij· et Luc· xi· Erūt nouiſ-
ſima illi⁹ hoīs peiora priorib⁹. In ſignum
cuius dixit Jeſus cuidam ſanato· vt ha-
betur Joh· v· Ecce ſanus factus es· caue
ne pecces· ne deterius tibi aliquid con-
tingat. Itē eſt magna crudelitas quā reci
diuans exercet in ſuam ppriā aīam. Ver-
bi grā. Si quis vulnera frīs ſui carnalis
vel matris ſue ſanata renouaret mag̃ cru-
delitas eēt· q̄to maior eſt qn̄ hoc facit aīe
ſue· quā plus diligere debet q̄ prēʒ vel ma
trem· ppter dignitatē ipſi⁹ aīe. Vn̄ Aug⁹
loquens de dignitate ipſius aīe dic̄: Sic
de⁹ oēʒ creaturā· ſic aīa oēʒ corporeā crea-
turaʒ natura ⁊ dignitate precellit. Unde
etiam Bernardus. Totus mundus ille
precium vnius anime eſtimare non poteſt.
Non enī deus pro toto hoc mūdo animā
ſuam· id eſt· vitam ſuam daret· quā tamē
p anima humana dedit. Quinto q̄ reci
diuans eſt irriſor diuine mīe· que ſibi fecit
pacē cū dīna iuſticia. Cū· n· dīna iuſticia
voluit eū etna morte occidē· tūc mīa ſe op
poſuit ⁊ pacē fec. Quō ḡ taliſ audet āpli⁹

oculos ad dei mīaʒ eleuare ⁊ bonitatē dei
inuocare· cū ſit cōtumax ⁊ irriſor dīne mīe
⁊ bonitati? Inſuper ppter illam magnam
ingratitudinē deum grau⁹ offendis. Exē
plum huius de ſeruo qui percuteret dn̄m
ſuū ad maxillam· ⁊ īmediate veniam pete
ret· ⁊ poſtmodū iteraret percuſſionē quan
do primam ppter penitentiā ſibi indulſiſ
ſet. Sic tunc iterū rogaret indulgeri ſibi·
dn̄ſ poſſet dicere· tu ſubſannaſ me. Sic ſi
mile poteſt intelligi de chriſto. Item ſcien
dum ſm̄ Guilhelmū lugdunēſem· q̄ illa
ingratitudo multum aggrauat peccatum
ſcilicet ingratitdo venie ⁊ gratie iam date
in p̄ſenti· ⁊ glorie in futuro promiſſe. Cuʒ
eniʒ pro peccato mortali peccator ſit debi
tor eterne mortis· pro dimiſſione vni⁹ pec
cati mortalis homo deberet libent᷑ ſeruire
deo mille annis· ſi tamdiu viueret· qui ſibi
maius bonū fecit indulgendo ſibi peccatū
mortale· q̄ ſi ſibi vnum regnum vel etiam
totum mundum dediſſet. Quod manife
ſtum poteſt fieri ex hoc q̄ pro dimiſſione
mortis temporalis que eſt momētanea· ſer
uiret aliquis libenter alicui omnibus die
bus vite ſue· multomagis pro dimiſſione
eterne mortis. Sexto quia recidiuans cō
triſtat omnes ſanctos ⁊ omnes āgelos dei
q̄tum in ſe eſt. Et ratio eſt· quia ſicut to
ta trinitas ⁊ omnes ſancti angeli gaudiuʒ
habuerunt in conuerſione ipſius peccato
ris· ſic econuerſo recidiuans contriſtat de
um ⁊ beatam virginem Mariam ⁊ omēs
ſanctos ⁊ angelos dei q̄tum in ipſo eſt.
Bernardus. Putas placatos habebis ī
iudicio· quos tanto ⁊ tam ſperato vis pri
uare gaudio? Et cōſequenter ſequitur· q̄
talis non eſt dignus q̄ ſancti quos hic cō
triſtauit amplius intercedant pro eo· imo
talis recidiuans puipendit deum ⁊ omēs
ſanctos ⁊ angelos dei. Quod oſtendit᷑ in
hoc· quia elegit hoc temporale ſcilicʒ hono
rem mundanū luxuriam ⁊ gulam pro me-
rito chriſti ⁊ omniū ſanctorū ⁊ angelorum
in celo exiſtentium· quorum non eſt nume
rus. Apoc· vij· Vidi turbam magnā quā
dinumerare nemo poterat. Cum tamē de
quolibet ſancto magnum gaudiū habitu-

ri ſumus in celo · ⁊ ſuper hec omnia maxi-
mū a deo omnipotenti. Pſalmiſta. Quē
mille anni ante oculos tuos tanq̄ dies he
ſterna que preterijt. Septimo talis recidi
nans areſcit · quia ſeparatur a merito chri
ſti · ⁊ a participatione omniū bonorū in ce
lo ⁊ in terra exiſtentiū · ⁊ priuat᷑ omni gra
tia dei · ⁊ erit ſicut palmes abſciſus a vite ·
vel membrum abſciſum a corpore. Ergo
hic areſcet · vt eo melius ardeat in futuro
quādo excidetur ⁊ in ignem mittet᷑. Sciē
dum q̄ tm̄ damnū incurrit recidiuans · q̄
ſi omnes homines flerent ſanguineas la
chrymas · inſuper ⁊ ſi omnia aīalia in terra
exiſtentia · ⁊ omnes volucres celi · ⁊ piſces
mariſ · ⁊ omnia ligna · ⁊ omēs lapides · imo
⁊ omniſ creatura · non tamē ſufficienter fle
rent damnū quod incurrit recidiuans per
vnū peccatum mortale · imo non eſſet ſibi
tam damnabile · ſi centum milia demonia
in ſe haberet · ſi rotari · ſuſpendi · comburi ·
vel ſubmergi deberet · quia damna iſta om
nia ſunt finita ⁊ tranſitoria · ſed damnuz
illud quod homo incurrit per peccatū mor
tale infinitum eſt ⁊ eternum. Unde Ari
ſto · iiij · phyſicoꝝ. Finiti ad infinitū nulla
eſt ꝓportio. Unde habemus exemplū q̄-
modo deus quandoq̄ punit in preſenti re
cidiuantes. Legitur in libro ſummoꝝ pon
tificum · q̄ quidam poſt feſtum paſce ⁊ ſa-
craꝫ cōmunionē ebrietatib⁹ ⁊ laſciuijs ſūt
lapſi · ſed non impune. Nam ex ore eorum
fluxus ſanguinis fetidiſſimi emanauit · qui
⁊ ad interiora eorum retrorſum refluēs il-
los eoſdem ſuffocabat · ſubito etiam aqua
cum pluuia inundauit · ſic q̄ eoruꝫ poſſeſ-
ſiones cum omnibus fructibus ⁊ ſegetib⁹
penitus extinxit ⁊ euertit · vnde exorti dra-
cones peſtiferi · nec īgredi · nec egredi · ſine-
bāt homines niſi ad mortem. Pro quib⁹
quidam vir dei deum deuotius exorauit.
Cui angelus dn̄i reſpondit dicens: Que-
ſo te ſi quis traditorie filium imperatoris
in fetidiſſimo ⁊ obſcuro carcere conclude-
ret quid d̄ tali fieri deberet? Reſpondit q̄
multuꝫ deberet dilaniari. Cui angelus. Et
quid de illo qui pixideꝫ corporis chriſti co
ram omnibus in luto fetidiſſimo inuolue-
ret? Cui vir dei: Talis vt hereticus ⁊ ſacri
legus cremari deberet. Reſpondit angeluſ
Nunquid talia cōmiſerunt pro quibus
oras? In die ſancto paſce ſacraꝫ cōmuni
onem receperunt ⁊ poſtmodum contra ſe-
ipſos ⁊ ſacramentum altaris · vtiq̄ in cho
reis ⁊ ebrietatibus ⁊ ſimilib⁹ deliquerunt
Quorum exemplo quidam alij compun-
cti penitentiam egerunt ad ſalutem.

¶ In eadem feſtiuitate Sermo liij · q̄ ſex ſunt que hominem retrahunt ne recidiuet.

Mane nobiſcū dn̄e. Luc · xxiiij · Circa
quod ſciendum q̄ ſex ſunt q̄
debent hominem retrahere ab omni pecca
to mortali ne recidiuet · ⁊ ne Jeſum chriſtū
expellat. Primū eſt meditatio morꝶ Eccl
vij · Memorare nouiſſima tua ⁊ in eternū
non peccabis. Aug⁹. Nihil ſic reuocat ho
minem ab omni auaricia ⁊ ab omni pecca-
to ſicut morꝶ meditatio · Hoc patet · quia
meditatio mortis reuocat hominem ab oī
auaricia · quia ſicut nudus ingreſſus eſt in
hunc mundum · ſic nuduſ egredietur. Job
p̄ · Nudus egreſſus ſum ab vtero matris
mee nud⁹ reuertar illuc. Ps̄. Relinquūt
alienis diuitias ſuas · q̄ꝛ ſi q̄s hr̄et centum
mille florenos · ⁊ oīa horrea ſua plena fru-
mentis · ⁊ cellaria plena vino · ⁊ poſtmodū
morit᷑ · nihil ſecū portat In ſōndit᷑ q̄ ipſa
tp̄alia ſūt nō ꝓpria ipſi⁹ hoīs · ſ̄ ſolum ſibi
ad modicū tp̄is · ſ · ad tp̄s vite ſue accōmo
date · q̄ꝛ nō pōt ſecū portare mīmū q̄dran-
tem. Vn̄ Amb · Bona hoīs nō ſūt q̄ ſecū
ferre n̄ pōt. Sꝫ quereret aliq̄s · q̄ ſūt ꝓpria
bona ipſi⁹ hoīſ. Rn̄det᷑ · ea que ꝓ ſalute aīe
ſue ⁊ ꝓpt᷑ deū paupib⁹ dedit. Amb · Hoc
tm̄ tuū reputa q̄ paupib⁹ erogaſti. Con-
tra hoc faciūt illi auari qui totis viribus
anhelant ad congregandū tempalia ⁊ ni-
hil cogitant de futura vita. Illis contin-
git q̄nq̄ ſicut accidit illi diuiti d̄ quo dici-
tur Luc · xij · Anima mea habes multa bo-
na in annos plurimos repoſita. Et reſpōſū
eſt ei: Stulte hac nocte repetent aīam tuā
a te ⁊ que congregaſti cuius erunt? Item

retrabitur a ſupbia. Unde Eccl. x. Quid
ſuperbis terra ⁊ cinis? Meditatio mortis
humiliat hominē ab elatione mentis. Cū
homo hodie intendit ſe extollere ſup alios
forte erit cras ſub pedibꝫ eoꝝ. cū ſcilicet in
terra ſepelietᷣ. Unde pſ. Sepulcra eorum
domus illoꝝ. Itē valet cōtra voluptatē
carnis. Un̄ Greg. Nihil ſic ad doman-
duꝫ deſideria carnis valet. ꝗ̄ ꝗ vnuſqſqꝫ
hoc vnū qd diligit mortuū penſet. Quid
eſt homo voluptuoſus qui carnē ſuā deli-
cate nutrit. niſi coquꝰ vermiū? Ratio. quia
tandē erit cibus eoꝝ. ergo dicitur cadauer
quaſi caro data vermibꝫ. Item memoria
mortis aufert hoī oīa illicita mundi gau-
dia. Eccl. xli. O mors ꝗ̄ amara eſt tua me-
moria. Quid ſi habuiſſes oīa gaudia mū-
di ⁊ oēs honores ſeculi. cuꝫ hodie vel cras
mori deberes. tūc enī oīa tranſirent tanꝗ̄
vmbra. Aliqui abhorrent memorari mor-
tem. vel etiam audire de morte. ⁊ eſt malū
ſignū. quia tales vitam p̄ntem nimis dili-
gunt. Sicut heu ⁊ aliqui ſunt. ſi poſſibile
eſſet. qui vellent hanc vitam cum diuitijs
ſuis ⁊ ſanitate ęternaliᷣ habere. vitam ęter-
nam cū gloria ſempiťna ⁊ alijs īnumerabi-
libus reſpuentes. In ſignū huius tunc illi
ſtulti hoīes mūdū depingūt in ſuis domi-
bus. ⁊ imagines mūdanoꝝ hominū ſcilicꝫ
choriçantiū. equitantiū. ⁊ ſic de alijſ. quia
oē ſimile applaudit ſuo ſimili. Sciendū ꝙ
eſt ſignū ſtulticię qn̄ hō nō vult de morte
ꝓpria nec cogitare nec audire. Et ecōuſo ē
ſignū prudētię cū hō libenᷣ cogitat d extre-
mo fine. Gregꝰ. Tota vita ſapiētꝭ debet eſ-
ſe meditatio mortꝭ. Secundum qd trahit
hoīem a peccatis ⁊ ſeruat eū in bonis ē de-
uota meditatio dn̄icę paſſionis. Nā paſ-
ſio chriſti eſt remediū contra oīa peccata.
Primo contra ſuperbiaꝫ. quia chriſti hu-
militas reprobat nr̄am ſupbiam. Augꝰ.
Erubeſcat hō fieri ſupbus. ꝓpᷣ quē chriſtꝰ
factꝰ eſt humilis. O ſupbe ꝗ cū capite tuo
ſupbiā oſtēdis cū peplis ⁊ mitris ⁊ crinali-
bus. Inſpice coronatū caputᷣ chriſti cū ſpi-
nea corona. quā ꝓpter te ſuſtinuit vt te co-
rona glorię ī cęlo coronare poſſet. O tu ſu-
perbe qui faciē tuam depingis reſpice cruē-

tatam ⁊ ꝯſputā faciē chriſti. O ſupbe ꝗ cū
veſtibꝫ ſupbis deū offendis. reſpice ⁊ ꝯſi-
dera albā veſtē quā Herodes chriſto in-
duit in deriſionē ⁊ ꝯfuſionē. Iteꝫ reſpice
antiquā purpureā veſtē quā Pilatꝰ chri-
ſto induit. Itē reſpice ⁊ conſidera chriſtuꝫ
in cruce nudū pendentē qui hec oīa ꝓpter
te ſuſtinuit. vt te ſtola glorię in cęlo veſtire
poſſet. O ſupbe qui deū cū cingulis argen-
teis ⁊ deauratis offendis. conſidera cuꝫ ꝗ
chriſtus ligatus fuit ⁊ cū quo captꝰ fuit et
ad locū ſupplicij ſui ductꝰ. O ſupbe ꝗ deū
offendis cū ſciſſuris veſtimētoꝝ tuoꝝ. con-
ſidera laceratū vulneratū cruentatū corpꝰ
chriſti in ꝗ a vertice vſqꝫ ad plantā pedis
nō remanſit ſanitas. ⁊ hūilia te cū chriſto.
ſi vis exaltari ab ipſo. Augꝰ. de verb. dn̄i
ſermo. xxix. Uis capere celſitudine dei. ca-
pe prius hūilitatē dei. Dignare humilᷣ eſſe
ꝓpter deū. qꝛ deus dignatꝰ eſt hūilis eē ꝓ-
pter te. Item Augꝰ. de conflictu vitioꝝ
Chriſtus hūiliauit ſeipſū vſqꝫ ad morteꝫ
mortē aūt crucꝭ. Si aūt tanta hūilitate ſe
deprimit diuina maieſtas. ſupbire in quo
audet ⁊ p̄ſumit hūana infirmitas? Secun-
do chriſti paſſio ē remedium cōtra auaricī-
am. Nā pauptas chriſti redarguit nr̄am
auariciā qui ī ſua paſſiōe fuit paup pau-
perior pauprimꝰ. Paup. qꝛ veſtibꝫ denu-
datꝰ. nudus enī pepēdit ī cruce coram om-
ni ꝓplo. Pauperior qꝛ hauſtuꝫ aquę non
habuit cū dixit ī cruce: Sitio. nec vinum.
nec ceruiſeam petijt. ſed ſimpliciter dixit:
Sitio. Creator enī oīum rerum de oībus
liquoribus huius mūdi vnū hauſtū habe-
re non potuit. Pauperrimus quia nō ha-
buit vbi caput ſuū reclinaret. Matth. viij
Uulpes foueas hn̄t ⁊ volucres cęli nidos.
filiꝰ aūt hoīs nō hꝫ vbi caput ſuū reclinet
Quis vnqꝫ tā paup ī hꝰ ſeculo mortuꝰ eſt?
Nā oēs qui moriūᷣ aut gramina aut ſtra-
mina. aut aliqua lectiſternia in quibꝫ mo-
riantur habent. Chriſtus autē nullum eo-
rum habuit. cum in cruce pauperrime pro
humano genere obijt. Et hanc pauptatē
chriſtus ꝓpter nos ſuſtinuit. vt nos dita-
ret. Apl's. Propᷣ nos egenꝰ factꝰ ē cū eēt
diues. vt nos illius inopia diuites eſſemꝰ

Tertio chriſti paſſio eſt remediũ cõtra gu-
lam·quia chriſtus felle ⁊ aceto in cruce po-
tatus eſt·pſ̃· Dederunt in eſcam meã fel
Et hoc guloſi non conſiderãt qui in cibis
⁊ potibus crapuloſe viuũt. Quarto chri-
ſti vulnera liuores ⁊ flagellationes debẽt
nobiſ eſſe in remediũ contra omnẽ luxuriã
Quinto chriſti mãſuetudo ⁊ patientia de-
bent nobis eſſe remediũ contra omnẽ in-
uidiam. Sexto chriſti labores ⁊ inquietudo
quam trigintatribus annis ⁊ vltra ꝓ nobis
in terra habuit·impugnant noſtram acci-
diam. O tu piger qui de mane diu dor-
mis conſidera qualiter chriſtus ꝓ te vigi-
lauit ⁊ ſepius in oratione ꝑnoctauit. Er-
go ſurge mane ⁊ lauda creatorem ⁊ redẽ-
ptorem tuũ·vt laborum ⁊ beneficiorum eius
D gratus videaris ¶ Tertiũ remedium eſt
memoria p̃teritorum peccatorum. Nam quãcũ ꝙ
temptaris de aliquo peccato perpetran-
do·tunc cogita vtrum antea reus fuiſti in
illo peccato an non·ſi non·tunc deus p̃ſer
uauit te ex ſua grã·⁊ bonitate vſ ꝙ ad hãc
horam·⁊ cũ perpẽdis hoc in teipſo·tũc lau-
da ⁊ regratiare deo·⁊ pete ab eo vt preſer
uet te amplius ab illo ⁊ ab oĩbus peccatis
vſ ꝙ ad obitum· quia iam non intendas
cõmittere illud pctm̃ a quo deus a iuuen-
tute tua te preſeruauit. Si aũt reus fuiſti
in illo peccato·⁊ deus ex ſua mĩa tibi ĩdul-
ſit illud per contritionẽ ⁊ confeſſionẽ ⁊ pe-
nitentiam·tunc deus maius bonũ tibi fecit·
ꝙ ſi totũ mũdũ tibi dediſſet. Quia ſcd̃m
Aug. Magis eſt peccatorẽ conuertere ꝙ
celũ ⁊ terram creare· quia ꝙcito peccaſti
mortaliter tunc ex iuſticia dei ĩmediate in-
fernũ intraſſes niſi mĩa ipſius ad peniten-
tiam te ſuſtentaſſet. Item ſi peccas iterato
forte tibi deus nunquam dabit gratiam
vere contritiõis ⁊ penitentie·qꝛ per te po-
tes peccare·ſed per te non potes reſurgere·
ſicut piſces poſſunt per ſe intrare rete·ſꝫ nõ
per ſe exire. Itẽ ſi peccas amittaſ oĩa ꝓpria
merita·priuas te ſuffragio totiuſ eccleſie·⁊
ſepas te a conſortio omniũ ſanctorum ⁊ an-
gelorum dei·⁊ inſuper ſubijcis te diabolo·q̇
nihil habet tibi dare niſi infernũ ꝓ ſolario
⁊ inſuꝑ aĩam ꝓpriam interficis·quã chriſtus
ꝓprio ſanguine ſuo redemit. Itẽ deles te
a libro vite·elongas te a celo·⁊ appropin-
quas ad infernũ. Pſ̃. Appropinquerũt
vſ ꝙ ad portã mortis. Quartũ remediũ ẽ
conſideratio extremi iudicij. De q̇ dicit Hie-
ro. Siue dormio ſiue vigilo ſiue aliq̇d ali
ud facio·ſꝑ illa vox nouiſſime tube ſonat
in auribus meis: Surgite mortui ⁊ venite
ad iudiciũ dei. Hoc iudiciũ timere debemus
ꝓpter diſtrictam rationẽ·quã ibi reddituri
ſumus. Primo reddituri erimus rationem
de cogitationibus. Sap. p̃. De cogitationibus
impij interrogatio erit. Vñ Greg. Sic
deus cogitatiões vniuſcuiuſ ꝙ conſiderat·⁊
cunctos greſſus dinumerat vt nec minu-
tiſſime cogitatiões que apud nos vſu vi-
luerunt·eius iudicio indiſcuſſe remane-
ant. Item reddituri ſumus rationẽ de omni-
bus verbis Matth.xij. De oĩ verbo ocio-
ſo q̇d locuti fuerint hoĩes ſuꝑ terram·red-
dituri ſũt rõnẽ in die nouiſſimo. Et talis
timor iudicij debet eẽ cuſtos lingue nr̃e·ne
loq̇m̃ v̈ba ocioſa detractoria adulatoria
mendacia·iuratoria·ſcurrilia·⁊ ſic d̃ alijs
Itẽ reddituri ſumus rationẽ de oĩbus opibus
qua·ſ·intentiõe facta ſũt. Eccl. vi. Cuncta
que fiunt adducet dñs ad iudiciũ. Luc.
xvi. Redde rationẽ villicatiõis tue·q̃ſi di
ceret: redde rationẽ de omni greſſu q̇vnꝙ
pedibus tuis ambulaſti·de cogitatu·quo
vnꝙ male cogitaſti·d̃ tactu quẽ tuis ma
nibus perpetraſti·⁊ de omnibus operibus
que cum corpore tuo perfeciſti·⁊ ſic de alijs
Item quilibet redditurus eſt rationem de
temporalibus·ſcilicet quomodo ea lucra-
tus ſit·quomodo expẽdit·quomodo poſt
ſe reliquit. Item de tempe. Berñ. Oẽ tem
pus nobis impenſum a nobis exigitur quali-
ter ſit expenſum. Vnde Greg. Sicut nõ
peribit capillus de capite·ſic nõ ꝑibit mo
mentum de tempore·de quo non oporteat
nos reddere rationẽ. Item de ſtatu ⁊ offi
cio noſtro reddituri ſumus rationem·ſicut
vxorati d̃ ſtatu matrimonij·ſimiliter ⁊ vir
gines ⁊ vidue. Similiter mechanici de
ſuis artificijs· vt ſutor de ſua ſutoria·ſar-
tor de ſua ſartoria·⁊ faber ⁊ piſtor·om-
neſ ꝙ alij de ſuis officijs ⁊ artificijs 2

Quintū remediū eſt conſideratio pe̜ne̜
inferni. De qua dicit p̄s. Pluet ſup pec-
catores laqueos ignis ſulphur ſpirit⁹ pro
cellarū pars calicis eoꝝ ꝛc. Dicit enī plu-
et. quia ſicut guttas pluuie̜ non poteſt di-
numerare aliquis. ſic nec damnatoꝝ pe̜-
nas. Dicit enī Bernard⁹. ꝙ ſcintilla vna
gehenne̜ ignis. plus le̜dit peccatores. ꝙ̄ ſi
vna dn̄a in labore ꝛ in partu prolis pſeue-
rando mille annos perduraret. Vn̄ Am-
bro. dicit: ꝙ ſi omnes hoīes nati ab Adaȝ
vſqȝ in hodiernū diem viuerent. ꝛ omneſ
boni p̄dicatores eēnt. ꝛ omneſ d̄ minutiſſi-
ma pe̜na inferni pre̜dicarent. illi omnes il-
lius minutiſſimā pe̜nam propalare nō poſ
ſent. Aug⁹. dicit: Si omnes hoīes nati ab
Adam vſqȝ ad hodiernū diem ꝛ ampliuſ
naſcituri viuerent vſqȝ ad nouiſſimū dieȝ
ꝛ oīa gramina que̜ exorta vnqȝ fuerūt. eſ-
ſent hoīes. ꝛ ſi vnaȝ pe̜nā quā patiat̄ aīa
pro vno peccato mortali in inferno ex e̜q̄
partirētur. ita ꝙ daret̄ vnicuiqȝ hoī parſ
illius pe̜ne̜ e̜qua. tūc particula que̜uis il-
lius pe̜ne̜ hominis vnius maior eēt ꝙ̄ om-
nia tormenta que̜ omnes ſancti martyres
ꝛ omnes raptores ꝛ omnes malefici vnqȝ
paſſi ſunt. Greg⁹. Hoc ſuſpicari non po-
terit. quod ibi cruciatibꝰ deditum non fue
rit. Ergo pe̜na dānatoꝝ eſt infinita ꝛ in-
explicabilis. Vnde Ariſto. ij. de genera.
P Impoſſibile eſt infinita pertranſire. Se
xtum remedium eſt conſideratio ce̜leſtis
gaudij. Pro quo ſciendū ꝙ in ce̜leſti pa-
tria habem⁹ mlta dulcia fercula ꝛ p̄cioſa.
Primo habem⁹ ibi fercula magna. quia
ibi corpus ꝛ aīa plene paſcunt̄. Hic enim
tm̄ venter hoīs paſcitur. ſed ibi homo ple-
ne in omnibꝰ ſenſibꝰ corporis ꝛ anime̜ reple
tur gaudijs. Si enī vnus totum mundūȝ
daret vni pro labore ſuo ſatis eſſet. quem
deus ſolo verbo creauit. quia dixit ꝛ facta
ſunt. quid tunc vbi ce̜lum dabit cum ſuis
gaudijs. ꝛ vbi apponit diligentiā ſuam vt
magnū gaudiū tibi faciat. Vn̄ dixit diſ
cipulis ſuis: Vado parare vobis locum.
Secundo ibi habebim⁹ multa fercula. qꝛ
tot ſunt ſancti ꝛ angeli in ce̜lo. quoruȝ nu-
merus nobis eſt ignotuſ. quia nec ſtelle̜ ce̜
li. nec gutte̜ maris. ſic nec numerū ſanctoꝝ
aliquis noſtrū numerare poterit. Vnde
Apoc. vij. Vidi turbā magnā quā nemo
dinūerare poterat. Et d̄ q̇libet ſctō q̇libet
nr̄m magnū gaudiū habebit. qꝛ ibi optie
noſcim⁹ ꝛ ſumme diligim⁹ nos altutrū. ſic
ꝙ nūꝙ̄ mater in p̄nti dilexit taliter vnige
nitū ſuū. Et ideo ex nimia charitate ſcdm
Anſelmū. vnuſq̇ſqȝ noſtruȝ intantū gau-
debit de alterius gaudio inꝙ̄tum de ſuo p-
prio. ꝛ econuerſo. Quicquid vn⁹ non ha-
bet in ſeipſo. hoc habebit in alio. Vn̄ Gre
g⁹. Ex illius ſancte̜ ꝛ perfecte̜ charitatis
merito fiet. vt vnuſquiſqȝ habiturus ſit in
alio. quod non habet in proprio merito.
Ergo quicquid alij habent. hoc tuum erit
ex ſincera charitate. Sicut quicquid hic
vnum membrum habet. cōdiuidit cū alijs
Item tantum gaudium habebit quis de
vno ſancto. ꝙ ſi mille annis deo ſeruiſſet.
per tantum ſpacium temporis deo nō ple-
ne de hoc ſatiſfeciſſet. Ergo ſi totus mun-
dus eſſet illius hominis. tunc potius vellet
illo carere ꝙ̄ gaudio illo priuari quod de
vno ſancto poteſt habere. Tertio ibi habe
bimus fercula dulcia. ſic ꝙ talis dulcedo
eſt hic ignota. Vnde p̄s. O magna multi
tudo dulcedinis tue̜ dn̄e. quam abſcondi-
ſti timentibꝰ te. Apoc. xix. Beati q̇ ad ce̜-
nam agni vocati ſunt. Hoc patet etiaȝ in
ſanctis qui tanta ſuſtinuerunt pro dulce-
dine vite̜ e̜terne̜. Vnde Paulus raptus
in viſione vidit gaudia ce̜li. ꝛ poſtmodum
dixit: Non ſunt condigne̜ paſſiones hui⁹
temporis ad futuram gloriam. Si enī om
nes tribulationes. ꝛ omnem paupertatem
quis ſuſtineret. ꝛ ſuper ꝛ omni die milleſies
moreretur. adhuc condignuȝ non feciſſet.
Vn̄ Chryſo. Si quotidie oporteret nos
tormenta ſufferre. ꝛ ipſam gehennam par-
uo tempore tolerare. p co vt ipſum chriſtū
videre poſſemus in gloria. ꝛ ſanctorum ei⁹
numero ſociari. non erit dignū omne pati
quod triſte eſt modo. vt tanti boni. tan-
te̜qȝ glorie̜ participes haberemur. Quar-
to habebimus ibi fercula p̄cioſa. qꝛ deus
ſemet dabit nobis in pre̜miū. Et ſi creatu-
ra a deo creata pōt le̜tificare hoīeȝ. Vbi

gratia. Sicut aurum auarum. honor ꝛ po-
teſtas ꝛ precioſe veſtes ſuperbum. cibus p̄-
cioſus ꝛ bonum vinum guloſum. ꝛ ſic de
alijs. quid tūc creator pōt. Tanta nāqꝫ ſūt
gaudia celi. ꝙ ſi celum aperiret ꝛ minimū gau
diū alicui⁹ parui ſancti videret. q̄uis re-
mote ſint a nobis tamē totus mūdus ſuf-
ferre non poſſet h̄ gaudiū. Si aūt poſſibi-
bile eſſet ꝙ ſufferre poſſet. tūc nullum cor ē
adeo triſte q̄n ex h̄ letificaret. imo ſi interī
in igne arderet. vel in glacie ꝛ maximo fri-
gore ſtaret. vel etiam ipſam mortem corpo-
ris ſuſtineret. de his oīb⁹ interim nihil cu-
raret. quid tunc erit cū nos illuc venerim⁹
ꝛ cum deo ꝛ cū oībus ſanctis gaudebimus?
Item deū videre ē ita delectabile ꝙ Au-
guſtin⁹ dicit: ꝙ potius vellet eſſe ī inferno
ꝛ deū videre. q̄ in celo ꝛ eius viſione care-
re. Vn̄ angeli q̄ſi iam per ſeptem milia an-
norū deū viderūt ꝛ ſi ad ictū oculi deberēt
p̄uari viſione dei. nimis graue eſſet eis.
Quis enī angeli hic mira opant ꝛ nob̄ fre
quenter ſeruiūt. tn̄ ſemp deū contēplant.
Vn̄ Matth. xviij. Angeli eorū ſemp vi-
dent faciem p̄ris mei qui in celis ē. Itē de
hac viſione dei ꝛ de dulcedine eius dicit
p̄s. Quī mille anni an̄ oculos tuos quaſi
dies ꝛc. Vbi dicit glo. ꝙ nunq̄ꝫ aliq̄ dies
tam gaudioſe ꝯſumpta ē in p̄nti. q̄n mille
anni breuiores eſtimant in celo. Item in
hac viſione implebit deſideriuꝫ hoīs. p̄s.
Satiabor cū apparuerit gloria tua. q̄r ī ce
lo quilibet ſatiabit. ſiue ſit magni meriti. ſi
ue parui. ſic ꝙ quilibet contentat intantū
ꝙ non poteſt plus deſiderare. Exemplum
de vaſe magno qd̄ pōt cōtinere viginti v-
nas vini. ꝛ cū habet eaſdem plenū eſt. ꝛ nō
poteſt plus recipere. Simili eſt de vaſe vl̄
vaſculo paruo quod poteſt continere vnā
ſolam menſurā. cūqꝫ habet illā. ꝛ ipſum
pariter plenū eſt ꝛ cōtentatur. ita bene in
vna menſura. ſicut vas magnū in viginti
vrnis. Sic eſt de magnis ſanctis. ſicut de
ſancto Petro vel Paulo vel d̄ ſctō Do
minico. qui habent magna vaſa. id eſt. ma
gna merita. ꝛ de nobis qui ſum⁹ quaſi par
ua vaſa cū paruis meritis noſtris. Unde
Aug⁹. li. xxij. de ciui. dei. Ipſe deus erit fi-

nis deſideriorꝫ noſtrorꝫ qui ſine fine vide-
bitur. ſine faſtidio amabit. ſine fatigatiōe
laudabit. Item dicit in eo. li. Qd̄ deus p̄-
parauit diligentibꝫ eū ex fide nō capit. ſpe
non attingit. charitate nō comp̄hēditur
deſideria ꝛ vota tranſgredit. acquiri pōt.
eſtimari nō pōt. Vn̄ Bern̄. ſup Can̄. Re
uera verū eſt gaudiū ꝛ ſolū. qd̄ non d̄ crea
tura ſed d̄ creatore concipit. qd̄ cū poſſede-
ris nemo tollet a te. cui compata oīs alia
iocūditas meror eſt. oīs ſuauitas dolor ē.
oē dulce amarū. oē decorꝫ fedū. oē aliud
qd̄ delectari poſſet moleſtū. Vn̄ Aug⁹ de
libero arbi. Tanta eſt pulcritudo iuſticie.
tanta ē iocūditas lucis eterne. vt etiam ſi
non licet in ea ampli⁹ manere q̄ꝫ vni⁹ diei
hora. ꝑpter ſolum hoc īnumerabiles anni
huius vite pleni delitijs. ꝛ etiam cū affluē
tia tpaliū bonorꝫ. recte meritoqꝫ ꝯtēnerē-
tur. Quicūqꝫ iſta ſex iam dicta veraciter
cordi ſuo imprimit. ea frequenter cogitat.
eſt quaſi impoſſibile ꝙ ſcienter vnq̄ꝫ aliqd̄
peccatum mortale cōmittat. Exemplū le-
gitur de rege qui raro riſit. ꝛ p̄ncipes illius
acceſſerunt ad fratrem regis inſtigātes eū
vt regem interrogaret de cauſa ſue triſti-
cie ꝙ nunq̄ꝫ vel raro rideret. ſed ſemp tri-
ſtis eſſet. Et rex reſpondit fratri ſuo ꝙ ſibi
ſuper hoc illo die reſpondere vellet. Et rex
fecit foueam fieri ꝓfundam quam ꝑ medie
tate repleuit cum ignitis carbonibꝫ. ꝛ ſuper
illam foueam locauit ſedem antiquam et
corruptam vetuſtate. ꝛ ſupra ſedem illam
ſuſpendit gladium extractū cuꝫ filo. ꝛ loca
uit menſam ꝓpe foueam plenam cibarijs
precioſis cum vino precioſiſſimo. Et loca-
uit frēꝫ ſuū ſuper ſedem illaꝫ. ꝛ fecit q̄ttu-
or viros cum gladijs extractis fratrem ſuū
circumſtare. quorum vnus gladiuꝫ extra-
ctū poſuit ſibi a retro. alius ab ante. terti⁹
a dextris. q̄rtus a ſiniſtris. ꝛ rex fecit acce-
dere viros qui cantauerunt ante eum in
tympanis ꝛ choris ꝛ organis. ꝛ alijs mu-
ſicalibus inſtrumentis. Et rex ait frī ſuo:
Gaude ꝛ letare. comede ꝛ bibe. ꝛ ſis letus
Et frater ait ad regem: Quomodo poſſeꝫ
letari ꝛ ridere. cum mihi ſint anguſtie vn-
diqꝫ. Si video infra me. video carbones

ignitos᷑ · ⁊ ſi volo me vltra menſam ‖mo-
uere · ſedes vetuſta frangitur · ⁊ ſic ad ig-
neꝫ cadam. Si video ſupra me · video gla
dium euaginatū pendentem in tenero filo
Si reſpicio ante vel retro me · vel a dextris
vel a ſiniſtris · vndiqꝫ circūdatus ſum gla-
dijs euaginatis. Cum me ſic ſentio in an-
guſtijs poſitum · neqꝫ delector comedē nec
bibere. Et rex ait fratri ſuo: Sicut tibi iaꝫ
eſt · ſic mihi ſemper eſt · quia ſi video ſupra
me · cognoſco iudicem meū qui iudicaturꝰ
eſt me · ⁊ cui oportet me reddere rationē de
omnibus cogitationibꝫ verbis ⁊ operibꝰ.
Si video infra me conſidero infernalē ig-
nem ⁊ penam dānatoꝝ · cum quibus ęťna
liter damnabor · ſi in vno peccato mortali
moriar. Si video retro me · cognoſco pec-
cata mea quę contra deum cōmiſi · ⁊ quibꝫ
ſic tempus meū inutiliter expendi. Si re-
ſpicio ante me · cognoſco mortem meā ad
quam ſingulis diebus vnam dietaꝫ facio
⁊ neſcio tempus nec locuꝫ mortis meę. Si
video a ſiniſtris · conſidero demones qui
die noctuqꝫ quęrunt animā meam · ⁊ impe
dire ſalutem meam. Si a dextris tunc co-
gnoſco angelos dei · qui mihi ſemper bona
inſpirauerūt ⁊ a malis retraxerunt · quibꝰ
heu non ſatiſfeci · nec eorum bonas inſpira
tiones ſecutus ſum. Et cum iſta ſemper in
me ⁊ circa me perpendo ⁊ conſidero · quo-
modo gaudere poſſem in hoc ſeculo · ⁊ ſic
frater regis ⁊ cęteri attendentes emendati
ſunt.

¶ De eadeꝫ feſtiuitate Ser · liiij

Stulti et tar-

di corde ad credendum Luc.
xxiiij. Sciendum ꝙ ſm dictū
Salomonis Eccs · p̊ . Stultorū infinitꝰ
eſt numerus. Unde pro preſenti duo de-
clarabo. Primo qui ſunt ſtultiores huiꝰ
mundi. Secundo qui ſunt nimis ſapiētes
qui plus volunt ſapere ꝙ̄ oportet ſapere ·
qd̕ eſt contra dictuꝫ apl̄i Rhoma · xij · vbi
dicit: Dico enī vobis · per gratiaꝫ quę da
ta eſt mihi · omnibus qui ſunt inter vos n̄
plus ſapere ꝙ̄ oportet ſapere · ſed ſape ad
ſobrietatē. Quātū ad primū ſciendū ꝙ
ſunt quattuor genera hominū qui ſūt ſtul
tiores huius mundi ¶ Primi ſunt qui
in tali ſtatu viuūt · in quo mori non audēt.
hoc pꝛobatur · quia nunqꝫ habuerunt neqꝫ
habent certitudinē vnius horę preſentis vitę
nec ſciunt tempus · vtrum mane vel veſpe-
re vel de die · vel de nocte morituri ſūt · nec
locum an in menſa vel in lecto · aut in foro
aut in agro morituri ſunt · nec modū vtrū
in igne vel in aqua vel in terra · quia quis
poteſt cadere ī plana terra ⁊ ſic mori. Un-
de Bern̄ · in meditationibꝫ. Certum eſt ꝙ
morieris · incertum eſt qn̄ · aut quomodo ·
aut vbi · qm̄ vbiqꝫ te mors expectat · tu qꝫ
ſi fueris ſapiens vbiqꝫ eam expectabis. Iſi
dorus in ſyno · Quid in rebus humanis
certius morte · quid incertius mortis hora
inuenitur? Et in tali ſtatu aliqui vigīti
vel q̄draginta annis vixerunt · in quo mo-
ri nollent. Et tales ſemper ſe periculis ma-
ximis expoſuerūt · qui ſic ſcienter in peccatiſ
mortalibꝫ ſteterunt · quia ſemper fuerūt in
poteſtate diaboli · ſi deus eis ſuam miſeri-
cordiam ſubtraxiſſet · ⁊ ſic eos in tali ſtatu
mori pmiſiſſet ſtatim infernum intraſſent.
Unde dicitur de peccatoribꝫ in ps; Ap-
propinquauerunt peccatores vſqꝫ ad por-
tas mortis. Ergo magnā audaciam oſtē-
dit · qui ſcienter per noctem in vno peccato
mortali dormit · niſi ſit ad minus contritus
Augꝰ de verbis dn̄i. Audacior eſt qui cū
vno peccato dormit · ꝙ̄ qui cum ſepteꝫ ho-
ſtibus obligatis de morte ſua confligeret.
Heu hoc nō aduertunt adulteri ⁊ alij lu-
xurioſi · ⁊ nec ipſi ſuperbi nec vſurarij ⁊ lu-
ſores · nec ipſi guloſi qui in ebrietatibꝫ vi-
uunt · ⁊ ſic d̕ alijs · qui ſine omni timore dei
peccant · non ex ignorantia aut ex infirmi-
tate · ſed ſcienter ⁊ ex certa malicia; Et ta-
les quandoqꝫ timent damna ſuaruꝫ rerū
⁊ damna corporis · ſed non timent deū nec
ſalutem propriam. Contra quos dicit do
minus in euangelio · vt habetur Matth · x
Nolite timere eos qui corpus occidunt.
Glo · multominꝰ qui temporalia recipiūt ·
ſed timete eum qui poſtqꝫ occiderit corpus
habet poteſtatem mittere ⁊ animam in ge-
hennā · ergo q̄libet plus debet timere pdere

animam q̄z corpus proprium vel res tem-
porales. ⁊ hoc propter precioſitatē animę.
Un̄ dicit Aug⁹: Maiꝰ ē dānū in amiſſio-
ne vnius animę q̄z mille corporꝝ. Un̄ totꝰ
mūdus ille preciū vniꝰ animę eſtimare nō
poteſt. Sciendū ꝙ quilibet prudēs hō nō
vnū diem nec aliquā horaz in tali ſtatu vi-
uere debet in q̄ mori nollet. ⁊ hꝫ ꝓpter incer-
titudinē mortꝭ. Luc. xij. Eſtote parati. qꝛ
neſcitis diē neqꝫ horam. Ergo quilibet ſic
viuere deberet q̄ſi cras mori oporteret. ſ. a
peccatꝭ ſe cauere ⁊ bona opera facere. Se-
neca in epl'a. Oēs dies velut vltimꝰ ordi-
nandi ſunt. qꝛ de felicitate hoīs vltīa dies
iudicat. Secūdi ſūt q̄ querūt illud qḋ
inuenire nō pn̄t. ſ. diu viuere. ⁊ negligunt
querere qḋ faciliꝰ pn̄t inuenire. ſ. bn̄ viuere
tam in pn̄ti q̄z in futuro. Seneca in epl'a.
Nemo q̄z bn̄ viuat ſed q̄z diu curat. cū oī-
bus poſſet contingere vt bene viuant. diu
nulli. Qꝫ nullus vitā longam in pn̄ti ha-
bere pōt. oſtēdit Job dicēs: Breues dies
hoīs ſunt. Idem. Hō natꝰ de muliere bre-
ui viuens tpe. Hoc iam nr̄is tpibus verꝫ
eſt ꝙ ſumꝰ breuis vitę. Hoc enī patet re-
ſpectu antiquorꝝ patrū. Adam vixit non-
gentos triginta annos. Noe tēpe diluuij
fuit ſexingentorꝝ ānorꝝ. ⁊ poſt diluuiū tre-
centorꝝ q̄nq̄ginta. Sed iaz nr̄is tpibꝫ pau-
ci ꝑueniūt vſqꝫ ad ſeptuageſimuz vel oc-
tuageſimū annū. imo plures moriunꝰ in-
fra triginta ānos. q̄z vltra viuētes illū ter-
minū attingant. Itē vita nr̄a reſpectu ęter-
nitatis nihil ē. Remigiꝰ. Tempꝰ nr̄m in
compatione ęternitatis nihil eſt. aut hora
breuiſſima. Sic patet ꝙ vita nr̄a breuis ē
nec vllus vitam longā acquirere pōt. Sꝫ
qꝛ deus ſemꝑ paratꝰ eſt indulgere ⁊ dare
grām. qꝛ nullū ſpernit q̄ venerat pctōres
redimere. ideo expectat vt miſereaꝰ noſtri
Chryſoſto. ſuꝑ Matth. Nō enī cū pecca-
uerint hoīes ſtatim punit eos. ſꝫ expectat ꝑ
multas gn̄ationes. Et deus vult miſereri
cuilibet pctōri. etiā q̄ztumcūqꝫ magnis pec-
catis ſit inuolutꝰ. ſi vere cōteritꝰ ⁊ gratiam
querit. Bern̄. Maior ē dei pietas q̄z que-
uis iniq̄tas. Ezech. In quacūqꝫ hora pec-
cator ingemuerit ⁊c. O q̄z ſtulti ſūt illi qui
multa faciūt ⁊ querūt ꝑitoſ medicos. ⁊ ma-
gnā pecuniā liberiꝰ expēdūt ꝓ longatione
vitę corꝑis. q̄ vix vnū denariū audēt ꝓpꝰ
deū erogare. Itē q̄ parati eēnt vltra q̄dra-
ginta vel q̄nq̄gīta miliaria ire vbi poſſent
longā vitā adipiſci. ſꝫ ꝓpꝰ bn̄ viuere nolūt
ad ꝓximā eccleſiā vel ſermonem accedere.
Tertij ſūt q̄ habent malam vitā ⁊ volūt
hr̄e bonā mortē. qꝛ taleſ nō intelligūt ꝙ vi-
ta mala ⁊ mors mala cōcordāt ⁊ ꝯmuni-
cant ſimul. Sūt itaqꝫ plures q̄ ducūt ma-
lam vitam. ſꝫ cōmuniꝰ oēs volūt hr̄e mor-
tem bonā. hꝫ patet. quia ſi ꝑuerſi ⁊ peſſimi
interrogarentꝰ vtrū ſaluari vel bn̄ mori vel-
lent. rn̄derēt oēs. ꝙ ſic. qꝛ hꝫ ē natale. Un̄
Ariſto. ꝓ. eth. Oīa bonū appetūt. Un̄ etiā
Boetiꝰ de cōſol. phię. Mentibꝫ hoīuz na-
turaliꝰ inſerta ē cupiditas veri boni. ſꝫ ra-
ro contingit. ꝙ illi q̄ ꝑuerſam vitā ducunt
bn̄ moriantꝰ. Augꝰ de diſciplina chriſtia-
na. Non pōt male mori q̄ bn̄ vixerit. ⁊ vix
bn̄ moriꝰ q̄ male vixit. Ariſto. iij. eth. Qua-
lis vnuſq̄ſqꝫ ē. talis videꝰ ſibi finis. Ex q̄-
bus ſequitur. q̄z illi ſtulti ſint qui ducunt
malam vitam ⁊ volunt habere bonā mor-
tem. ¶ Quarti ſunt qui intendunt be-
nefacere. ⁊ tamen non ad effectum illaz bo-
nam intentionē perducunt. ſic ⁊ multi ſūt
qui dicunt ſe habere bonam voluntatem
benefaciendi ⁊ emendandi ſe adhuc ante
mortem. ſed differunt quandoqꝫ viginti
vel triginta annos anteq̄z incipiant hꝫ bo-
nū ꝓpoſitum perficere. ⁊ ſic quandoqꝫ mo-
riunꝰ ⁊ nūq̄z incipiūt. ſed tales ſtulti ſunt
quia chriſtꝰ qui dedit eis bonū ꝓpoſitum ī
hoc exhibuit eis cęleſte regnū ⁊ paratꝰ eſt
eis dare executionem boni ꝓpoſiti ⁊ conſe-
quenter regnum cęli. ⁊ reſiſtunt ei. ⁊ ſuffo-
cant hoc bonum propoſitum. Nonne ſtul-
tus eēt pauꝑer ille cui rex exhiberet regnū
vnū ⁊ ex negligentia ⁊ pigritia nollet acci-
pere. ſic tales ſunt. ¶ Quantū ad ſecū- R
dum ſciendū ꝙ q̄ttuor ſunt genera hoīuz
nimis ſapienteſ. Primi ſunt qui hoc qḋ
eſt inſcrutabile volunt ꝑſcrutari. videlicet
ipſam ſanctam trinitatem. ſcilicet quomo-
do hoc ſit ꝙ deꝰ eſt trinus in ꝑſonis ⁊ vnꝰ
in eſſe. ⁊ quō ſimiles ſunt tres perſonę et

vna non eſt maior alia· nec vna minor om
nibus tribus ſimul ſumptꝗ · ⁊ quo pr̄ ē etn̄ꝰ
ſimilit̄ ⁊ filius ⁊ ſpūſſanctus· ⁊ quomodo
deus pater ⁊ deus filius ⁊ deus ſpūſſanctꝰ
non ſunt tres dij · ſed vnus deus ⁊ vnus
dominus . Talia perſcrutari periculoſum
eſt. Prouerb·xxv· Qui perſcrutator ma-
ieſtatis eſt opprimetur a gloria. Eccꝗ·iij· Al
tiora te ne queſieris· ſed que precepit tibi
deus illa cogita ſemper. Sed tamen ſcien
dum ꝙ ſepius cogitare de ſancta trinita-
te bonū eſt·ſcilicet quomodo beati iam ex-
ultent in conſpectu trinitatis· ⁊ quomodo
hoc erit gaudium noſtrū eſſentiale cogno-
ſcere deum patrem ⁊ filium ⁊ ſpiritūſctm̄
⁊ quomodo omnia cognoſcimus in deo.
Berñ· Quid non videt· qui oīa videntez
videt: Unde etiaz magiſter ſententiaruz
Qui claritatem dei vident· nil in creatura
agitur quod videre non poſſint. Itē qꝫ de-
lectabile eſt deum videre· vtcunqꝫ damna
ti potius vellent eſſe in inferno ⁊ deum vi-
dere· qꝫ in celo ⁊ eius viſione carere. Ful-
gentius. Dei faciez ſi omnes in carcere in-
ferni incluſi viderent· nullam penam nul-
lumqꝫ dolorez haberent. Unde pſ· Qm̄
mille anni ante oculos tuos quaſi dies he
ſterna ⁊c· Hec ⁊ ſimilia cogitanda d̄ deo
alliciunt affectum hoīs ad deſideria eter-
norum ⁊ celeſtium· ſed perſcrutari diuini-
tatem ſepius in errorem ducit. Bernardꝰ
Scrutari temeritas eſt· credere pietas· noſ
ſe vita eterna eſt. ¶ Secundi ſunt qui
contra precepta eccleſie occulta per demo
nes inueſtigare volunt· que alias ſcire poſ
ſunt· vt furta vel futura contingentia· qđ
ſtricte ab eccleſia prohibitū eſt · vt patet
xxvi·q·vij· Non obſeruetis· vbi dicitur:
Qui talibus credunt aut ad interrogan-
dum eos in earum domos ducūt· ſcient fi-
dem catholicā ⁊ baptiſmū puaricaſſe· ⁊ pa
ganum ⁊ apoſtatam ⁊ dei inimicuz· ⁊ iram
dei imperpetuū grauiter meruiſſe . Scien-
dum etiam ꝙ oēs qui ad tales phitoniſ-
ſas accedunt· totiens quotiens· mortalit̄
peccant· quia non licet conſilium a diabo-
lo requirere · quia inimicus mortalis no-
ſter eſt· ⁊ ſemper habet malam voluntatez
contra nos· quomodo nos impediat in ſa
lute noſtra . Inſuper nec eſt eis credenduz
quia diabolus qui per eas loquitur ſcđm
dictuz chriſti· vt habetur Ioh ·viij· men-
dax eſt ⁊ pater eius· ſcilicet mendacij· ⁊ per
hoc quandoqꝫ nititur innocentes diffama
re qui ſibi ſunt magis cōtrarij. Unde ex-
emplum. Quidam comes in vna ciuitate
ſui dominij habuit vnam phitoniſſam q̄
occulta ⁊ ſecreta manifeſtabat· ad quā ac-
ceſſit temptās eā ⁊ queſiuit ab ea de duo-
bus equis dicens ſibi eſſe eos furatos ⁊ ip
ſa indicauit ei vbi eſſent · ⁊ qui eos furati
fuiſſent· Et ille. O qꝫ grande mentita es·
⁊ illos de quibus dicis innocenter incul-
pas· quia equos adhuc ī ſtabulo meo ha
beo. Tertij ſūt qui volunt cuz ratiōe in-
ueſtigare fidei veritatē ſeu articulos fidei
ſcilicet quomodo virgo a ſpūſancto con-
cepit ⁊ quomodo virgo peperit ⁊ quomo-
do reſurgemus· vtcunqꝫ corpus noſtrum
in cineres eſt redactum ⁊ quomodo chriſtꝰ
poteſt corporaliter eſſe ſub tam parua ſpe-
cie panis· ⁊ ſic de alijs · ⁊ talia inueſtigare
eſt contra fidem pugnare. Gregꝰ in omel·
Fides ē earū reruz que apparere non poſ-
ſunt. Que enim apparent· fidem non ha-
bent· ſed agnitionem. Uerbi gratia· ꝙ la-
pis ſit durus hoc palpatur· ꝙ hoc ſit ma-
gnum paruū vel album hoc videtur · ⁊ er-
go non eſt ibi fides ſed agnitio . Unde
Ariſto· ⁊ alij philoſophi habent ⁊ dicunt
munduz ab eterno fuiſſe· quod eſt contra
fidem ⁊ ſacraz ſcripturam. Geñ·p̊· In pn̄-
cipio creauit deus celum ⁊ terram. Ratio
huius eſt · quia nihil crediderunt niſi qđ
cum ratione comprehendere potuerūt· mo-
do non potuerunt cum ratione comprehē-
dere ꝙ deus ex nihilo creaſſet munduz· qꝛ
dicit Ariſto· p̊· de gnātione· Ex nihilo ni-
hil fit. Sed fides chriſtiana eſt ſuper om-
nem humanam rationem . Unde dicitur
in decre· Fides comphendit que ſunt ſup
rationem· xxiiij·q·j· Non turbatur . Un
etiā Gregꝰ. Fides nō habet meritum vbi
hūana ratio pbet expimētū. Quarti ſūt
q̊ occulta cordiū iudicare volūt· qđ ē ſolꝰ
dei q̊ ſolꝰ ē ſcrutator cordiū· ḡ tales peccāt

contra ꝓ̄ceptũ dei. vbi dı̄ Luc. vj. No-
lite iudicare ⁊ nõ iudicabimini. Pro quo
ſciendũ ꝙ aliq̇s põt iudicare de ꝓximo mul-
tipliciť. Uno mõ ex euidẽtia facti: vt cuꝫ
aliq̇s iudicat aliquẽ homicidã. q̇ vidit eũ
interficere hoı̄eꝫ. ⁊ ħ nullũ eſt pctm̃. Alio
mõ ex ſignis euidentibꝫ. vt ſi aliq̇s iudicet
fornicatorẽ. q̇ vidit aliquẽ nudũ cũ nuda.
T ſolũ cũ ſola. ⁊ ħ ſimiliť nõ eſt pctm̃. Ter-
tio ex ſignis leuibꝫ. Et in ħ iudicio triplex
eſt ḡdus. Primꝰ eſt qñ aliq̇s ex leuibꝫ ſi-
gnis incipit dubitare de bonitate fr̄is. ⁊ ħ
eſt pctm̃ veniale. ⁊ nõ vocať iudiciũ ꝓprie
ſꝫ ſuſpicio. Secũdus ḡdus ẽ qñ ex talibus
ſignis firmiť tenet in aı̄o ꝙ frať ſit maluſ. ⁊
ħ ꝓprie dı̄ iudiciũ. qꝛ iudiciũ importat fir-
mam ſentẽtiã. ⁊ ħ ẽ pctm̃ mortale. ſi malũ
qḋ iudicat d̾ fr̄e ex leuibꝫ ſignis ſit de genẽ
pcti mortal̾. Pctm̃. n. mortale ẽ. qñ con-
trariať charitati. ꝙ autẽ aliq̇s ꝓ̄dicto mo-
do iudicat frẽꝫ põt eſſe ꝯ̄ charitatẽ. Tertiꝰ
ḡdus ẽ. qñ ex leuibꝫ ſignis nõ ſolũ ꝓ̄dicto
modo iudicat. ſꝫ etiam ꝓcedit ad punitio-
nem fr̄is de facto. ⁊ ħ ẽ grauiꝰ. qꝛ nõ ſolum
eſt cõtra charitatẽ ſꝫ etiã cõtra iuſticię ęq̇-
tatẽ. ⁊ multũ ꝑiculoſũ eſt ſic iudicare ꝓxi-
mũ d̾ incertꝭ ⁊ occultꝭ. qꝛ q̇libet teneť oı̄a du-
bia ı̄ meliorẽ partẽ ı̄terp̄tari. Ap̄ls. Quo
iudicio aliũ iudicas. te ipſum ꝯdẽnas. Ex
emplũ ꝙ nõ debemꝰ faciliť iudicare ꝓximũ.
Legiť in legenda Johis elemoſynarij ꝙ
cũ quidaꝫ iuuenis q̄ndam ſanctã monia-
lem rapuiſſet. ⁊ clerici ei corã btõ Johãne
exprobrarẽt. ⁊ eũ excõicandũ fore dicerẽt
vtputa ꝙ duas animaſ ꝑdiderat. ſ. ſuam
⁊ illius monialis: Compeſcuit eos beatus
Johs dicẽs: Non ſic frẽs. nõ ſic. oſtendo
vob̄ ꝙ vos duo pctã cõmittitꝭ. Primo cõ-
tra ꝓ̄ceptũ dei facitꝭ q̇ ait ı̄ euãgelio: No-
lite iudicare ⁊c̄. Secũdo qꝛ neſcitꝭ ꝓcerto
ſi vſqꝫ hodie peccẽt aut pęniteant.

Quarta feria paſcę de laborato-ribus Sermo LV

V Ado piſcari
Job. xxi. Ex q̇ hodie ẽ vltia dies
celebris ꝑñtꝭ feſtiuitatꝭ paſcę. ⁊ mõ hoı̄es re-
dire ſolẽt ad ꝑ̇ſtinos labores ſuos. tũc ho-
die legiť euãgeliũ de ſeptẽ diſcipul̾ qui ad
piſcationẽ iuerũt. ⁊ tota nocte nihil pren-
diderũt. ſꝫ de mane qñ Chriſtus apparuit
eis ⁊ dixit: Mittite in dextraꝫ nauigij rete
⁊ inuenietꝭ. tũc multitudinẽ piſciũ compħẽ-
derũt. Ex illa piſcatiõe debemꝰ ſumere ex-
emplũ laborãdi. Job. v. Hõ ad laborãdũ
naſciť ſicͭ auis ad volandũ. Vñ Bern̄. d̾
ꝯtẽptu mũdi dic̄: Hõ ad laborẽ natꝰ eſt. ſi
laborẽ refugit nõ facit ad qḋ natꝰ ẽ. ⁊ ad
qḋ ı̄ mũdũ venit. Quid ḡ rñdendũ eſt illi
q̇ miſit illũ? Qḋ aũt laborare ſit ꝓpriũ nõ
ſolũ ipſius hoı̄s. ſꝫ etiã oı̄uꝫ aı̄aliũ. oſtẽdit
Ariſto. xi. de aı̄alibꝫ dicẽs: Nullũ ens na-
turaliť ẽ ocioſũ. Vñ ſeq̇ť ꝙ hõ ocioſus ñ
eſt dignꝰ pane q̇ veſciť. Ap̄lus. Si q̇s nõ
vult opari nõ mãducet. Ergo laborare de-
bemꝰ exẽplo btı̄ Petri ap̄li q̇ dixit ad cõ-
diſcipulos ſuos: Vado piſcari. Scien- V
dum ꝙ laboratores ⁊ męchanici famuli
⁊ famulę ſeptem debẽt habere ı̄ ſuis labori-
bus vt ſaluẽť. Ex his põt q̇s cognoſcere q̇
laboratoreſ dãnenť ⁊ q̇ ſaluenť. Primũ
eſt vt fideliť laborẽt ſuos labores ſiue ſuuꝫ
artificiũ ⁊ vendãt ſꝫm inſtitutioneꝫ ciuitatꝭ
ſuę ſine fraude. Et hi merenť cũ ſuis labo-
ribꝫ celũ. Sꝫ ꝯ̄ ħ faciũt q̄ infideliť laborãt
ſua artificia. ⁊ tñ volũt vendere q̄ſi bñ la-
boraſſent. ⁊ nõ ſeruãt iuramẽta ſua q̄ ſin-
gulis ãnis faciunt vel in ꝑ̇ncipio fecerunt.
Verbi gr̄a. Piſtores ꝙ velint panẽ cum
tãta q̄ntitate ꝓ̄parare. Picernę ꝙ velint vi-
nũ cũ tali puritate ꝓpiare ⁊ nõ miſcẽ. Qui
aũt aliť vinũ ꝓ̄paret ex q̇ hoı̄bꝫ bibẽtibus
dãna ı̄ferũť. oı̄uꝫ q̄ ſic dãna ı̄tuliſſet ipſe
⁊ corã deo reꝰ eẽt. Multi nãqꝫ bibũt qñqꝫ
de talibꝫ vinis ita ꝙ nocet eis ı̄ vita. ⁊ ſig-
nanť mulieres imꝓ̄gnatę. ꝙ ſi ipſum vinũ
mãſiſſet ſicͭ deꝰ creauit nulli obfuiſſet. Itẽ
q̇ mẽſurã nõ rectã vel nõ plenã ꝓxı̄s dant
ḡuiť peccãt ⁊ tenẽť ad reſtitutionẽ. Itẽ ſu-
tores q̇ ꝓmittunt ſe facturos calceos ſiue
ocreas de bono corio ⁊ oppoſitũ facũt. Itẽ
ſartores q̇ nouitates ı̄ueniũt in ſciſſurꝭ ve-
ſtimẽtoꝝ. qꝛ ſꝫm Henricuꝫ de haſſia ſuper
Gen̄. Nõ licꝫ tales nouitates ⁊ vanitates

excogitare. Et multo minꝰ licet facere ꝛ ꝑ-
parare niſi cauſa expoſtulet. Ratio huiꝰ ē
qꝛ nullus ꝓuocare debet primum ad pctm̄
vel iuuare ad vanitatē. Ergo q̇ excogitāt
ꝛ faciūt tales nouitates· q̇bꝫ hoīes oīno n̄
vtūt niſi ad peccādū· ꝑticipes erūt illoꝝ
pctōꝝ· qꝛ q̇ occaſionē dāni dat· dānū de-
diſſe videt. Itē faber q̇ ferrū corruptum ꝛ
fragile vendit ꝓ bono. Itē pānifices q̇ pā
nū laniāt nimis extēdēdo vel nō ſatꝫ latū
vel longū ꝑparāt· vel vlnā nimis breuem
hñt· vel cū vlna vera male mēſurāt· ꝛ ſic ꝺ
alijs. Itē inſtitores q̇ h̄ qꝺ bonū eſt ſuppo-
nūt ꝛ illud qꝺ deteriꝰ ē infra miſcēt· ꝛ ſic ſi-
mul totū ꝓ bono vendūt· vel etiā male mē
ſurāt cū pōdere vel cū libra. Itē mercato-
res fallaces q̇ ꝓximos cū mēdacijs decipi-
unt. Itē carnifices q̇ carnes fetētes vēdūt
ꝛ ſic de alijs. Quicūqꝫ ſcient̄ ꝯ talia ꝑdi-
cta faciūt· ſuū ꝑmiū eternū amittūt· ꝛ ꝯ iu-
ramēta ſua friuole ꝛ ſcient̄ faciūt· ꝛ ꝑiuriū
incurrūt ꝛ corā deo ꝑiuri ſūt. Ergo tales
diligentiā magnā apponere debent vt ſuo
iuramēto ſatiſfaciāt. Sciēdū tñ qꝛ ꝑdicta
iuramēta vt frequent̄ eis iniūcta ſūt cū pe-
cuniaria pena· ergo qñ talē penā ꝑſoluūt
abſoluti ſūt a ꝑiurio. Sciendū ꝙ oībꝫ ꝑ-
dictis q̇ ſic ꝓximos decipiūt· pctā non di-
mittūt̄ niſi reſtituāt ꝛ dānū ꝓximis recom
penſent. Ergo illi ſūt ꝑmi q̇ ſic cū ſuis la-
boribꝫ damnant̄ q̇ ſic infidelit̄ laborāt· ꝛ ꝓ
ximos decipiūt. Ergo ſi vis ꝙ labor tuus
ſit tibi meritoriꝰ· tūc fidelit̄ labora. ¶ Se
cundū eſt ꝙ laboratores ꝛ mechanici in
ſolēnitatibꝫ ꝛ feſtiuis diebꝫ abſtinere de-
bent a laboribꝫ ſuis· qꝛ feſtū inſtitutū eſt vt
q̇libet deo deuotiꝰ ꝛ quietiꝰ ſeruire debe-
at· ſ. viſitādo eccleſias· audiēdo miſſas et
ſermōes· ꝛ ſic de alijs. Cōtra h̄ faciūt illi q̇
in die feſtiuo choriçant vel ad tabnas va-
dunt ꝛ inebriant̄ vel luxuriā exercēt· vel lu
ſores q̇ ex cupiditate ludūt ꝛ deū blaſphe-
māt. Contra q̇s dicit̄ Exo. xx. Memento
vt diem ſabbati ſctifices· i· ſūmo ſtudio ꝑ
cipue pctā mortalia caueas· nihil in eo cō
mittēdo qꝺ ſit cōtra ꝑceptū diuīū· qꝛ mlto
maius eſt peccare in die feſtiuo qꝫ in alio.
Item ſciendū ꝙ mechanici ꝛ laboratores
qui ī diebꝫ feſtiuis laborāt a deo qñqꝫ tri-
plicit̄ puniunt̄. Primo ī tempalibꝫ qꝛ ta-
les ex hoc non ditant̄· qꝛ quicqd lucrantur
in tꝑalibꝫ hoc ꝑdūt in ſpūalibꝫ q̄ ſunt bo-
na animę. Inſuꝑ qñqꝫ ex ꝑmiſſione diuīa
infortunia habebūt in tꝑalibꝫ· ſ· ꝙ capti-
uantur vel a raptoribꝫ ſpoliant̄· vel eq̇ eo-
rum lędant̄· vel moriant̄ vel vt domꝰ eoꝝ
igne cōburant̄ vel alia infortunia talibꝫ
accidāt ꝙ ſic depaupent̄. Secūdo in cor-
pore puniunt̄· vt ſcꝫ qñqꝫ tales infirment̄
ꝑ menſem vel ꝑ duos· vel cadunt qñqꝫ ꝛ
frangunt crura vel brachia· ꝛ ſic de alijs.
Et ſic oportet eos tūc feſtiuare· cū merito
deberēt laborare qꝛ antea laborauerūt cū
feſtiuare debuerūt· qꝛ ſm̄ Salomonē· per
quę q̇s peccat ꝑ hec ꝛ torquet̄. Tertio pu-
niunt̄ in aīa qꝺ eſt maximū· qꝛ quotiēs fe-
ſtum aliqꝺ ſoluūt· totiēs mortalit̄ peccant
ꝛ aīam ꝓpriam occidūt. Exo. xx. Qui pol-
luerit ſabbatū morte moriat̄. Sꝫ illis q̇ fe-
ſtiuant deus dat ꝓſperitatē corpis ꝛ aīę.
Ergo mechanici ꝛ laborātes in diebꝫ feſti-
uis debent abſtinere a laboribꝫ. Sꝫ queri-
tur qñ debemꝰ feſtū incipe. Rñdeo q̄tum
ad feriationē a veſpa in veſpam. Et intel
lige veſpam· i· ſero. Tamē feſtoꝝ initium
ꝛ finis iuxta eoꝝ q̄litatē ꝛ regionū ꝯſuetu
dines ſeruare debet· ꝛ ſic magnitudo dieꝝ
exigit prius incipe ꝛ tardius terminare· ex̄
de ferijs· c· Nm̄. Ergo hic repꝛhendit̄ ſtul-
ticia quorūdā hominū ſimpliciū q̇ nō repu
tant pctm̄ eſſe ſabbatꝫ diebꝫ de nocte diu
laborare ꝛ ſecūda feria de mane ſurgere et
laborare peccatū reputāt· cuiꝰ oppoſitū eſt
verū. Tertium ꝙ laboratores ꝛ mechanici
debēt laborare cū patiētia ꝛ tranquillita-
te cordis· quia ſunt in penitētia Ade ꝛ to-
tius gn̄is hūani conſtituti Geñ. iij. In ſu-
dore vultus tui veſceris pane tuo· ergo pe
nitentia illa patient̄ eſt ſufferēda. Ex quo
deus vult te ſic habere· tūc libent̄ ꝛ fidelit̄
ꝛ patient̄ debes laborare· ꝛ h̄ cū labore tuo
neceſſaria querē· ꝛ in futuro vitam eternā
poſſidere. Et hi laboratores cuꝫ laboribus
ſuis celum acquirūt· ſed illi laboratores cū
laboribꝫ ſuis īfernū acquirūt· qui cū impa-
tientia· vel ex nimia auaricia· vel inuidia·

vel cū corrupta intentiōe vires ſuas cū la
bore cōſumūt· vel q̄ blaſphemāt deum vel
maledicūt ꝓximis in laboribꝰ ex ira vel im
patiētia ⁊ vindicta ꝙ nō ſm volūtatē eo
rum ꝓcedit eis· Verbi grā. Sicut ruſticꝰ
ī agricultura· vectores in vectura· paſtores
cū pecoribꝰ· vel quicūqꝫ mechanicus. Si
militer ſerui ⁊ ancille qn̄ aliq̄d accidit eis qđ
eſt ipſis cōtrariū · ⁊ qn̄qꝫ ex ira brutꝭ aīali
bus maledicūt qđ eſt illicitū· qꝛ oīs creatu
ra dei eſt bona. Et ſi nō licet maledicē aīa
libus brutis· multominꝰ nō maledicere ho
minibꝰ· ergo cū ex ira ⁊ vindicta q̇s male
dicit ꝓximo peccat mortaliť. Unde apl's
Neqꝫ maledici· neqꝫ rapaces regnum dei
poſſidebūt· Licet labor in ſe ſit bonꝰ vt di
ctum eſt· ſed cum ſic ex impatiētia ⁊ friuole
maledicūt· maledictū ſibi finez inducūt· et
dicunť martyres diaboli· Et tales hn̄t du
plicē infernū· qꝛ h̄ habent laborē iſtuz· ⁊ in
futuro ętnū ſuppliciū· Sed boni laborato
res qui volūt eſſe martyres chriſti debēt fi
deliter ⁊ cū patiētia laborare· nec talia tur
pia ꝟba ex ira ꝓferre· nec etiā familiā ſuaz
ꝑmittere blaſphemare· iurare· detrahere·
maledicere· ⁊ ſic de alijs· qꝛ ibi nō eſt fortu
niū ꝓpe talē familiā· Sic nec ruſtici in eq̇s
⁊ in frugibꝰ terrę· ⁊ ſic de alijs. Ergo cū pa
tientia ⁊ pietate ⁊ bonitate laborare· hoc ē
placidū deo ⁊ hoībꝰ ⁊ nobiſipſis meritoriū
Quartū eſt vt mechanici nō ſint noui
tatū inuētores in veſtibꝰ ⁊ ędificijs· ⁊ ſic de
alijs vt magis lucrenť ⁊ citius ditenť. Sz
quęriť· quid ſi artifices requirunť ⁊ petunť
vt faciant talē vanę diſpoſitiōis veſtem.
Rn̄deo ſm Henricū de haſſia· ꝙ ſi nō de
bent artifices taliū eſſe excogitatores· mul
tominꝰ debent taliū eſſe factores· niſi forte
cauſa ſpālis qn̄qꝫ expoſcat. Et ratio huiꝰ
eſt· qꝛ nullus aliū ad vanitates debet ꝓuo
care· nec quiſq̄ꝫ aliuz iuuare debet vt vani
hoīe adinuētiones ſuas friuolas ⁊ nouas
necnon illicitas ⁊ cogitationes ſuas noxi
as impleāt. Itē alius doctor dicit: Si il
le petit vt nouas īuentiōes ſibi facias· ⁊ tu
ad h̄ conſiliū das ⁊ facis ei· ⁊ ille hanc no
uam inuentionez alios docet · tunc tu eris
particeps oīum pctōꝝ ⁊ te cum illis dam

nabis· qꝛ hoc eſt vnū genus hoīum quorū
pęna augeť vſqꝫ ad nouiſſimūz diem · ſ· q̇
ſunt inuentores malaꝝ nouitatū· Quin
tum eſt vt faciant ea quę ſunt ad vſū lici
ta ⁊ vtilia· ⁊ eadem illis vendant q̇ eis lici
te vti volūt. Contra h̄ faciūt illi q̄ ea ꝑ̄pa
rant quę nō niſi ad peccandū ſunt apta· ſ·
gladios toxicatos· ⁊ tela toxicata. Et oīa
peccata quę cū talibꝰ artificiatꝭ rebꝰ ꝑpetrā
tur ſuꝑ ipſos deuoluunť. Item cōtra hoc
faciūt illi qui illis vendunt vel concedunt
res q̄zuis licitas· quos ſciunt velle abuti.
Verbi grā. Gladiū facere eſt licitū· ſed q̇
venderet vel cōcederet illi quem ſciret vel
le abuti· reus eſſet illius homicidij. Item
burſas facere vel ānulos eſt licitū· ſed ſi vē
deret alicui q̄ vellet abuti· ſ· qui vellet da
re alicui ꝑſonę ad alliciendū eam ad pec
candū · reus efficereť peccati. Similiť me
diatrices ſiue copulatrices quę talia do
na portant quę mittunť ad alliciendū ad
peccata· ſiue ſint litterę ſiue munuſcula· rei
erunt oīum peccatoꝝ illoꝝ. Sextum ē
ꝙ mechanici ⁊ alij laboratores debent reci
pere competentē pecuniā pro ſuis laboribꝰ
Contra hoc faciūt illi artifices qui nimiū
pro ſolario accipiūt· ſ· plus q̄ꝫ meruerunt
⁊ qn̄qꝫ tales minus ditanť. Item artificeſ
⁊ laboratores qui ſtatutū ⁊ conſuetū ꝑciū
accipiūt· ſed infideliť laborant ⁊ deſidioſe
quia aliqn̄ tres dies laborāt qđ in duobꝰ
ꝑficere poſſent· ſed h̄ eſt cōtra deū· qꝛ qui
libet ſic debet laborare ꝓximis· ſicť ſibi vel
let fieri· ſi ipſe laborātes ꝯduceret Matth
vij· Quę vultꝭ vt faciāt vobꝭ hoīes· h̄ faci
te illis. Ergo ſemꝑ laborator cogitare de
beret: vtrū ſibi placeret ſi alius ſibi ſic la
boraret ſicut ipſe laborat ꝓximo ſuo· quia
lex naturalis requirit hoc: qđ tibi vis fieri
alij facias· ergo qui nimiū pro ſolario reci
peret vel infideliť laboraret· contra deuz ⁊
ꝓximū faceret· ⁊ đ hoc penitere· ⁊ confiteri
debet· qꝛ vnuſq̇ſqꝫ redditurꝰ eſt rationez
in die iudicij de ſuo artificio ⁊ de ſuo labo
re. ¶ Septimū ſine quo oīa ꝑ̄ceden Y
tia nō valēt · eſt· ꝙ homo in ſuo labore ha
beat rectam ⁊ bonam intentionē. Intētio
ē minimū in oꝑe ⁊ maximū in remūeratione

Ergo laborās intētionē debet dirigere ad
deū·vt in oībꝫ ſuis gloriā dei querat·⁊ nō
ſolū corpis.ſ₃ etiā anime ſue ſalutē a deo
expoſtulet ꝑ ſuis laboribꝫ·⁊ ſic in centuplo
plus meret̄.Sꝫ ſūt q̄dam q̄ in ſuis labori-
bus nec bonū·nec malū intendūt·ſ₃ quaſi
bos laborāt·illicitū nō opant̄ nec indebi-
to modo·ſ₃ nullā intentionē bonā habent
niſi ſicut brutū aīal qd̄ ſemꝑ ꝑ terrena eſca
laborat Eccſ.vi.Nihil hꝫ ſapiēſ āpliꝰ ſtul
to.Et talis hō brutalis nihil vel parū glie
celeſtis meret̄ ꝑ ſuis laboribꝫ·qꝛ eſt q̄ſi pecꝰ
Sꝫ diceres ex q̄ neceſſaria eſt intentio·tūc
querit̄ qualis debeat eſſe.Rn̄det̄ ꝙ inten
tio laboratoꝝ debet eſſe triplex·⁊ ſic ſemꝑ
merent̄.Sap·iij·Bonoꝝ laboꝝ glorioſuſ
eſt fructꝰ.Primo intentio debet eſſe vt q̄-
libet ideo laboret vt de iuſtis habeat vnde
viuat·⁊ ne neceſſe habeat furari vl̄ alias ī-
iuſte acq̄rere·ſ·ꝑ rapinā vl̄ vſurā vel frau-
dem·⁊ ſic de alijs.Sciendū ꝙ bonū eſt ꝙ
q̄s diſcat aliq̄d ⁊ aliqd̄ artificium qꝛ ſcire
laus eſt.Vn̄ Octauianꝰ imꝑator noluit
filias ſuas ſine arte laborādi ꝑmittere va-
care·qꝛ īquit:Ego poſſem depauꝑari·tūc
filie mee cū labore poſſent ſe nutrire.Sed
multi diuites nr̄is tꝑibꝫ verecūdant̄ labo-
rare cū tn̄ laborare ē ꝓpriū hoīs.Vn̄ Job
v.Hō ad laborē naſcit̄·ſicut auis ad volā
dum.Vn̄ apl̄s.Qui nō laborat nō man-
ducet.Secūdo vt ī penitētia Ade ſit·⁊ ne
caro habeat occaſionē peccādi.Ergo q̄li-
bet debet laborare ne incidet in pctm̄·⁊ ne
ſcandalicet ꝓximū.Exēplū in vitaſpatrū
legit̄·ꝙ laborās habet vnū diabolū tēptāſ
eum.ſ₃ ocioſus habet mille demones q̄ eū
temptāt ⁊ ad peccādū inducere intendūt.
Vn̄ ocioſus dat locū diabolo·Vn̄ ſicut
in olla tepida muſce·⁊ in aq̄ ſtante creſcūt
vmes·ſic in aīa ocioſa oriunt̄ male cogi-
tationeſ.Vn̄ Hiero·Semꝑ aliquid boni
facito·vt diabolus īueniat te occupatum.
Tertia intentio ē vt habeat vn̄ tribuat et
ſubueniat neceſſitatē patienti.Cū enī oēſ
laborare nō pn̄t·aliq̄ ꝓpter cecitatē qꝛ ceci
ſūt·aliqui qꝛ claudi ſūt·vel qꝛ infirmi ſunt
Et ſi deus cuiq₃ contulit fortitudinē vt la-
borare poſſit·tūc ea intentione ē laborādū
vt paupibus ⁊ laborare nō potentibꝫ in oī
bus ſubueniat.Et illa elemoſyna ꝑ oibuſ
multū placet deo.Vn̄ Hiero.Cuis om-
nem cenſum tuū in paupes diſtribuas ni-
hil tamē apud chriſtuꝫ erit ꝑcioſius·q₃ ꝙ
manibꝫ tuis ipſe confeceris.Sciendū etiā
ꝙ qn̄q₃ ipſum artificiū ꝓpter deū ad pau-
peres exercendū eſt·ſi tale eſt qd̄ paupibꝫ
valeat·ſicut ſartor in reficiēdo tunicā·ſu-
tor in reficiēdo calceos·⁊ ſic d̄ alijs.Quia
ſicut ſeruimꝰ deo de rebꝫ nr̄is ⁊ de ꝑſona ⁊
de tꝑe·ſic etiā de artificio·qꝛ rationē red-
dituri ſumꝰ de artificio ſicut de tꝑe ⁊ d̄ re-
bus.Sꝫ ſi aliq̄ diues ꝑſona diceret:La-
borare nō īdigeo qꝛ alias ſat̄ habeo.Rn̄-
deo ſi tu nō indiges tn̄ adhuc laborare de
bes ꝓpt̄ paupes q̄ per ſe laborare nō poſſūt
exemplo beate Elizabeth que cuꝫ ancillis
ſuis filabat ⁊ inde veſteſ paupibꝫ faciebat

Item legit̄ exemplū de ruſticis ⁊ la- Z
boratoribꝫ ī collationibꝫ patrū.ꝙ cū quē-
dam adduxiſſent ad Johannē virū mira
culis illuſtratū·hominē habentē demonē
ferociſſimū·adiuratꝰ ab eo noluit exire·ſ₃
eius verba contēpſit·adueniente vo quo-
dam ruſtico in habitu ſeculari ꝛc̄.Quere
hec vlterius ante ſermone·xxvi· V

In octaua paſce Sermo·lvi·
ꝙ decem bona confert hoībus bona ſocietas

Thomas nō fuit cū eis qn̄ venit Jeſus Joh·xx·
Notādū ꝙ btūs Thomas chriſtū diſcipu
lis apparentē nō vidit·qꝛ nō fuit cū eis·ſ₃
poſt octo dies eū vidit·qꝛ tūc cū alijs diſci
pulis cōgregatꝰ fuit.Vn̄ dicit̄ in verbis
ꝓpoſitis:Thomaſ nō fuit cū eiſ.Circa qd̄
ſciendū ꝙ vtile ⁊ ſalubre eſt hoīeꝫ eſſe ī bo-
na ſocietate·qꝛ ex h̄ cōſequit̄ q̄s decē emo-
limēta·id eſt·decē fructꝰ q̄s cōfert bona ſo
cietas.Primū bonū qd̄ ꝯſequit̄ q̄s A
ex ſocietate bonoꝝ eſt acq̄ſitio ſanctitatis
Si enī tanta ē virtus ſocietat̄ cuꝫ mulierī
fideli·ꝙ ſanctificat̄ vir infidelis ꝑ mulierē
fidelem·ſicut dicit̄·j·Cor·vij·Q̄tomag̃
ſctificat̄ quis ex ſocietate multoꝝ bonoꝝ
ꝑs.Cū ſancto ſanctꝰ eris.Secundū bonū

eſt ſancta in bonis calefactio. Sicut enim
carbo frigidus accendit̃ ex adiũctione cuꝫ
alijs ardentibꝰ. ita ⁊ tepidi ex adiũctione
feruẽtiũ. Eccs. iiij. Vnꝰ quõ calefiat? Et
ſi fuerint duo fouebunt̃ mutuo. Sicut. n
lux ſiue ignis nõ melius accendit̃ ꝙ̃ igneꝫ
igni applicãdo. ſic ſerui dei non meliꝰ in-
flammant̃ ꝙ̃ ſimul habitãdo. Tertiũ eſt
corroboratio Prouꝰ. xviij. Frater q̃ iuua-
tur a fratre q̃ſi ciuitas firma. Sicut enim
in ciuitate vnꝰ murꝰ aliũ corroborat ⁊ tur-
ris turrim. ſic in corꝑe vniꝰ ꝯgregationis
vnus ex alio corroborat̃ in bono. Igit̃ ex
ſancta ſocietate ꝑdicta tria ſequũt̃: Pri-
mũ eſt virtutũ acq̃ſitio. ⁊ hoc q̃ ad incipiẽ-
tes. Secundũ eſt ꝟtutuꝫ feruor. ⁊ h̃ q̃ ad
ꝓficientes. Tertiũ eſt ꝟtutũ firmitas quo
ad ꝑfectos. Quartũ eſt cadẽtis ſubleua-
tio. que multis eſt neceſſaria. Eccleſiaſtes
iiij. Si vnus ceciderit ab altero fulciet̃: ve
ſoli qꝛ ſi ceciderit nõ habet ſubleuantem.
qꝛ ꝑ exẽplũ alioꝝ corrigit̃ vitã ſuã. ⁊ etiã
ꝓpter orõnem illoꝝ cũ quibꝰ morat̃. deꝰ il-
luminat eũ. ⁊ dat ſibi gratiam reſurgẽdi.
Quintũ qꝛ nõ vinci pñt facilit̃ a tẽptatio-
ne diabolica. Cantꝗ. vi. Terribil̃ vt caſtro
rum acies ordinata. Exemplũ patet quia
lupus inuadit vagantẽ ouẽ ⁊ rapit. ſed ſi
eſſet in medio gregꝭ. nõ tam cito eandem
ouẽ inuaderet. Sextũ eſt vltionis diuine
indulgentia. Geñ. xviij. Si inuenero ĩ ſo
domis q̃nq̃ginta iuſtos ĩ medio ciuitatis
dimittã oĩ loco ꝓpter eos. Si aũt ratiõe
ſocietatꝭ bone tam modice paratꝰ fuit par
cere tante multitudini ⁊ in tantꝭ ſceleribꝰ:
Nunq̇d ñ parcet paucꝭ ⁊ in culpis modi-
cis ꝓpt̃ ſocietatẽ bonoꝝ? Septimũ eſt ꝑñ
tia chriſti Matth. xviij. Vbi duo vel tres
cõgregati ſũt in noĩe meo. ibi ĩ medio eoꝝ
ſum. Chriſtꝰ in medio eoꝝ eſt ꝑ aliquem
effectũ grẽ. Sic enĩ dicit̃ in hoibꝰ ⁊ int̃ ho
mines habitare. In ſignũ huius qñ aplis
datus eſt ſpũſſctũs. tũc fuerũt ſimul cõgre
gati. Et in ſignũ huiꝰ btũs Thomas non
meruit videre chriſtũ. qꝛ nõ fuit in congre
gatiõe diſcipuloꝝ. Octauũ eſt ꝑcuꝫ exau
ditio. Obtinet enĩ multitudo qđ nõ obt
net aliq̇s ſolus. ſm̃ illud Hiero. Impoſſi
bile eſt ꝑces multoꝝ non exaudiri Mat.
xviij. Si duo ex vobꝭ conſenſerint ſuꝑ ter-
ram đ oĩ re quamcũq3 petierint fiet illis a
pr̃e meo. Quãtomagꝭ vbi nõ duo vel tres. ſꝫ
maxima cõuenit multitudo ad rogandũ
aliquid obtinebit. Ergo ille oẽs orõnes q̃
fiũt a coĩtate ſicut in eccleſijs conſuetũ eſt
fieri poſt ſermonẽ. ſiue ille fiant ꝓ ꝓximis ſi
ue ꝓ defunctis. ſiue ꝓ quacũq3 cauſa. val
de efficaces ſũt. Et eſt tal̃ orõ elemoſyna
ſpũalis. quã q̇s ꝓ neceſſitate ꝓximi facit.
Talis orõ eſt valde accepta deo. cũ q̇s ex
charitate fratña ꝓ alijs rogat. Vñ Chry
ſoſto. ſuꝑ Mat. Pro ſe enĩ orare neceſſi-
tas cogit. ꝓ alijs ãt charitas fratñitatꝭ hor
tat̃. Dulcior ẽ aũt añ deũ orõ. quã ñ neceſ
ſitas trãſmittit. ſed quã charitas fratñita
tis cõmẽdat. Gregꝰ. in moral̃. Quiſq̇s ꝓ
alijs intercedere nitit̃. ſibi potius ex chari
tate ſuffragat̃. ⁊ ꝓ ſemetipſo tanto citiꝰ ex
audiri meret̃. q̃to deuotiꝰ ꝓ alio interce- B
dit. ¶ Nonũ eſt ſecuritas ĩ agone mor
tis. qꝛ magꝭ ſecure vadit ꝙ̃ ſi ſolus eſſet.
Exemplũ de quodã heremita ſctõ viro.
cui cũ reuelata fuiſſet hora mortꝭ ſue ꝓpin-
qua. acceſſit ad cenobiũ ꝓpinquũ petens
recipi ibidẽ. Abbas aũt difficultatẽ faciẽſ
timẽs ne eis eſſet g̃uamẽ ꝓpter ſenectutẽ ⁊
debilitatẽ ſuã. Et ipſe rñdit: ne h̃ timerẽt
qꝛ cito moriturꝰ eſſet ſicut tũc ſibi fuerat re
uelatũ. Et abbas. quare ergo vis mutare
ſtatũ tuũ ꝓ tam modico tꝑe. cũ multi pñt
ex h̃ ſcandaliçari ⁊ turbari. Rñdit. ꝙ ſecu
rius eẽt trãſitũ ꝑiculoſũ trãſire ĩ ſocietate
ꝙ̃ ſolũ. Et ideo cũ trãſitꝰ mortꝭ eſſet ꝑeri-
culoſiſſimꝰ. affectabat ſe illũ magꝭ tranſire
in ſocietate ꝙ̃ ſolũ. expaueſcẽs illos ĩimi-
cos qui ſibi ꝑñtes tũc erũt. Et receptꝰ poſt
paucos dies mortuꝰ eſt int̃ frẽs. ⁊ in eoruꝫ
ſocietate ſecuriꝰ ꝑtranſiẽs tranſitũ mortis
¶ Decimũ ꝙ maiꝰ ꝑmiũ poſt hãc vitã
habebũt. ſꝫ h̃ ſpãlit̃ ꝑtinet ad religioſos. C
Cũ enĩ maiori ꝟtuti maiꝰ ꝑmiũ dat̃. vi
uentibꝰ ſub obediẽtia debet̃ maius ꝑmiuꝫ
Ideo dic̃ Seneca Hoc ſolũ ꝟtuti adijci
es. qđ ꝓprie volũtati detraxerꝭ. qꝛ maximũ
eſt frangere volũtatẽ ꝓpriã. Vñ Euſebiꝰ
in epl̃a. Illũ diẽ te tm̃ bñ vixiſſe puto. in
ꝟ3

q̄ volūtatē ꝓpriā abnegaſti ⁊ deſiderijs re
ſtitiſti: Jō dr̄ d̄ chriſto Phil'.ij. Fact⁹ obe
diēs vſqꝫ ad mortē·mortē aūt cruc̄·ꝓpter
qđ ⁊ de⁹ exaltauit illū·⁊ dedit illi nomen
qđ ē ſup oē nomē. Exēplū legit' d̄ b̄ī vitaſ
patrū·ꝙ cū eēnt q̄ttuor ordīes cuidā ꝫ vi-
ro ſancto oſtenſi·ſ· infirmantiū ⁊ deo d̄ b̄
gr̄as agentiū·ſeruientiū infirmis in hoſpi
talibꝫ·ſolitarioꝝ·⁊ viuentiū in ꝯgregatio
ne ſub obediētia·quē ⁊ chriſt⁹ aperuit ſb̄li
miorem·querēti cur hoc dictū eſt ei·qꝛ oēs
alij faciūt ſc̄m ꝓpriā volūtatē·hi aūt q̄ ſub
obia patrū viuūt n̄ ſc̄m ꝓpriā volūtatē fa-
ciūt b̄ ſc̄m alteri⁹ volūtatē. Et iō maioris
ṽtutiſ ſūt.

¶ Eadē ꝫ dn̄ica Sermo·lvij. de cicatricib⁹ vulnerū chriſti

I Nfer digitū
tuū huc Joh̄·xx·ꝙ Chriſtus
ſeruauit cicatrices vulnerū in
ſuo corpe glorificato·hoc fecit ꝓpt' nouem
causas. ¶ Prima vt ꝓpt' hoc oſtenderet
verā reſurrectionē ꝙ ī eodē corpe in quo
paſſus fuit reſurrexit·ita ⁊ nos cū eodē cor
pore nr̄o reſurgemus ſicut ⁊ chriſtus. Et q̄
b̄ patit' plures infirmitates ⁊ tribulatiōes
patient'·ille in reſurrectiōe mag̃ letabit'·et
tn̄ ſicut ſtella differt a ſtella ī claritate·ita
corpa ſctōꝝ q̄ in hoc mūdo in maiori abſ-
tinētia ⁊ duritia ſuę carnis vixerūt illa cla
riora erūt in reſurrectiōe. Secunda cauſa
qꝛ in ſignū victorię ſ̄uauit cicatrices Eſa·
lxiij·Ego q̄ loquor iuſticiā ⁊ ꝓpugn̄tor ſum
ad ſaluandū. Chriſt⁹ nō ex impotentia cu
rādi cicatrices ſeruauit·ſ; vt ꝑpetuę glorię
circūferat triumphū. Sicut enī honor eſt
militi de prelio reūtenti deferre ſcutū fra-
ctum·ſic honor ē ſecū ꝫ deferre victorię ſuę
glorioſum triumphū. Vn̄ Aug⁹ dicit ꝙ
in corpib⁹ martyrū manēt cicatrices in ſi-
gnū victorię ⁊ reuerētię. Tertia eſt vt diſci
pulos in fide cōfirmaret·⁊ vt nob̄ fidem re
ſurrectiōis aſtrueret· Sicut patet in bea-
to Thoma q̄ noluit credere ⁊ dixit: Niſi vi
dero in mānib⁹ ei⁹ fixurā clauoꝝ·⁊ mittam
manū meā in lat⁹ eius nō credam. Et poſt
dies octo iterū apparuit diſcipulis ⁊ dixit
Thomę: Infer digitū tuū huc·⁊ vide ma
nus meas·⁊ affer manū tuā ⁊ mitte in lat⁹
meū·⁊ noli eſſe incredulus ſ; fidelis. Ita q̄
ad dubitantiū ꝫ corda ſananda cicatrices
vulnerū ſunt ſeruatę. Itē Greg⁹ in omel.
Egit nanqꝫ miro modo diuina clemētia
vt diſcipulus dubitās dū in mgr̄i palpa-
ret vulnera carnis·in nob̄ ſanaret vulne-
ra infidelitat̄. Plus enī infidelitas Tho-
mę ad fidē q̄ꝫ oīū ꝫ diſcipuloꝝ fidelitas ꝓ-
fuit·qꝛ dum ille ad fidē palpando reducit'
mens nr̄a oī dubitatiōe poſtpoſita in fide
ſolidat'. Quarta ē vt ad amorē ꝫ ſuū nos
alliceret oſtenſis cicatricib⁹ ſi q̄s ꝓpt' dile-
ctum amicū dimitteret ſibi manū vel pedē
abſcindere·vel oculū eruere·⁊ b̄ faceret il-
li amico in ſubleuationē·q̄n̄cūqꝫ tal' ami-
cus cerneret in ſuo amico talē charitatem
alliceret' vtiqꝫ ad readamādū ⁊ ad regra-
tiādū ſibi de his q̄ paſſus eēt ꝓ eo· Sic ſi
mili modo cicatrices chriſti ⁊ eius glioſa
paſſio·debet nos allicere ad amandū eum
qꝛ nō ſolū manū vnā vel pedē vel oculū·
ſ; totū corp⁹ ſuū cū oīb⁹ mēbris ſuis expo-
ſuit. Quinto ſeruauit cicatrices·vt interpel
lat ꝓ nob̄ ad p̄rem ¶ Vn̄ ſciendū·ꝙ
Chriſt⁹ q̄druplicit' orat ꝓ nob̄ ad patrem
Primo ṽbo Joh̄.xvi·Ego ꝓ eis rogo ⁊c̄
Di Luc̄·vi·ꝙ ſepius ꝑnoctabat in orō-
ne. Itē Matth·xiiij·dicit' ꝙ aſcēdit ī mō-
tem ſolus orare·modo chriſt⁹ ꝓ ſe nō indi
guit orare·ſ; ꝓ nob̄ pctōrib⁹ orauit·⁊ exem
plū nob̄ orādi tribuit. Secūdo orauit ꝓ
nobis cū lachrymis in cruce pendēs Heb·
v·Cū clamore valido ⁊ cū ꝫ lachrymis ex-
audit⁹ eſt ꝓ ſua reuerētia. Sic ⁊ nos ora-
re debem⁹ cū clamore ⁊ deſiderio magno ⁊
lachrymarū effuſione ꝓ nobis ⁊ ꝓximis.
Tūc dn̄s cuilibet nr̄m ſic deuote orāti di
cit illud Eſa·xxxviij·Audiui vocē tuā ꝫ et
vidi lachrymas tuas ps·Clamauit ad me
⁊ ego exaudiā eū ⁊c̄. Tertio orauit ꝓ nob̄
cum effuſione ſanguinis ſui. Ad Heb·xij·
Acceſſiſtis ad ſanguinē melius loquētem
q̄ꝫ ſanguis Abel·Sanguis enī Abel pete-
bat vindictā ſup Cayn·ſ; ſanguis Chriſti
petit miām. Ergo q̄tiēs chriſt⁹ ſanguinē ꝫ
ſuū fudit·totiēs ꝓ nob̄ orauit cū vulnerib⁹

⁊ ſanguine ſuo. Quarto orat ꝓ pctõribuſ cicatricũ oſtẽſiõe. qꝛ eas p̄ri repñtat vt nobis eũ recõciliet. Cicatricũ enĩ repñtatio ẽ ꝗdam apud prẽm ꝓ nob̃ aduocatio. Sic enĩ miles tacẽs ab imꝑatore impetrat. qñ vulnera ꝗ ꝓ eo ꝑtulit demõſtrat. Legitur in hiſtoria ſcholaſtica. ꝙ qñ Antipať idumeus magni Herodis p̄r in q̃dã ꝑlio in ſeruitio imꝑatoris mult̄ vulnerib' cõfoſſus ẽ. q̃ tandẽ ab ęmulis accuſat' reiect̄ veſtib' dixit: Ego nolo me verbis excuſare apud te. ƀ iſta vulnera ꝗ ſuſcepi ꝓ te loq̃ntur ꝓ me. ſi ego diligo te. Tũc cęſar ipſum in grãm ſuſcepit. Sic chriſt' vulnera p̄ri oſtẽdit. vt inſinuet q̃ꝫtũ nos dilexit. Bernardus. O hõ ſecurũ acceſſuꝫ habes ad deum. vbi habes mr̄eꝫ añ filiũ. ⁊ filiũ añ patrem. Mať oñdit filio pect' ⁊ vbera. filius oñdit p̄ri lať ⁊ vulnera. quõ poterit ibi eẽ repulſa vbi tot ꝯcurrũt charitat̄ ĩſignia? Vñ etiã apľs Rhoma. viij. Qui ẽ ad dextrã dei etiã ꝓ nob̃ interpellat. Itẽ. j. Joh. ij. Si q̃s peccauerit aduocatum habemuſ apud prẽm Jeſum chriſtũ ⁊ ẽ ꝓpitiatio ꝓ pctĩs nr̃is. Vñ ps. Reſpice ĩ faciẽ chriſti tui ⁊c. De' p̄r reſpiciẽs q̃ꝫ chare eccľia filio ſuo ꝯſtitit. parcit eccľię ſuę. Sexto cicatrices obſeruauit vt non obliuiſcatur nr̄i. Scripſit enĩ nos ĩ triplici ꝑte corpis. In manib' vt nos velit ĩ oib' neceſſitatib' adiuuare. In pedib' vt nũq̃ꝫ velit a nob̃ ſeparari. ƀ ſꝑ nobiſcũ manere. In corde vt ſꝑ velit memor nr̄i eſſe ⁊ bonũ nob̃ optare Et ſi mr̄ obliuiſcitur filij ſui qñ dormit vel aliq̃d aliud opus fac. tñ chriſt' nũq̃ꝫ obliuiſciť nr̄i. Et ĩ ſignũ hui' recõpenſationis tũc ſępius ⁊ frequẽti' debem' etiã cogitare de chriſto ⁊ mẽorari ſuã amarã paſſionẽ ⁊ ſibi ꝯpati. qꝛ ƀ ẽ ſibi valde acceptũ. ⁊ nob̃ valde meritoriũ. Vñ Albtuſ magn' Simplex recordatio ſeu meditatio paſſionis chriſti. plus valet q̃ꝫ ſi integrũ annũ ieiunaret q̃ſi ĩ pane ⁊ aq̃. vel ſi q̃tidie v̄gĩ vľ flagellis cederet' vſq̃ꝫ ad effuſionẽ ſanguiſ vel ſi q̃tidie legeret vnũ pſalteriũ. Septĩo ſeruauit cicatrices vt eas ĩ iudicio maľ oñdat. vt mali videant q̃ꝫ iuſte ſint dãnati. Vñ diċ eis ĩ ƀ v̄ba. vt dicit Chryſoſto. ſuꝑ Matth. Ego ꝓpť vos hõ fact' ſum, ꝓpť vos alligat' ſum. deluſus. ceſus. crucifixus. vbi ẽ tantarũ iniuriarũ mearũ fructus? Ecce ꝑciũ ſanguĩs mei quẽ dedi in redemptionẽ aĩarũ v̄rarũ. vbi ẽ ſeruit' m̄ impẽſa. quã ꝓ ꝑcio ſanguĩs mei m̄ debuiſtis? Ego ſuꝑ gloriã meã vos habui. cum eſſem deus apparẽs hõ. ⁊ viliorẽ me oibus rebus v̄ris feciſtis. nã oẽm rem viliſſimam temere ampli' dilexiſtis q̃ꝫ m̄iam. iuſticiaꝫ ⁊ fidẽ. Sciendũ ꝙ demõſtratio ſignorum fiet ĩ publico ĩ extremo iudicio. cũ ęleſtis rex ⁊ iudex ĩ vallẽ ioſaphat patenť deſcẽdet. paſſiõis inſignia radijs ſolis lucidiora ferẽs. vt videãt oẽs reprobi q̃ꝫ iuſte dãnenť. qui tm̄ ꝑciũ ſui ꝑcioſi ſanguĩs ꝯtempſerũt. Aug'. Fortaſſe dñs ĩ corꝑe ſuo cicatrices ſeruauit. vt vulnera cordiũ ſuorũ diſcipuloꝝ ſanaret. Octauo etiã ſeruabit cicatrices ĩ iudicio ꝓpť bonoſ ⁊ iuſtos. ꝙ et ipſi videãt q̃ꝫ m̄ĩcordiť ſint redẽpti ꝑ paſſionẽ chriſti. Et ꝓpterea de ƀ gaudebũt et deũ imperpetuũ laudabũt. Nono poſt iudiciũ in ęlo cicatrices ſeruabit. ad maiorẽ gl̄iam bonoꝝ. ſi nullã gl̄iam habituri eſſemus ĩ ęlo. ꝑter illã quã habebim' d̃ q̃nq̃ꝫ cicatricib' vulnerũ chriſti nũq̃ꝫ ſufficienť poſſem' ƀ regr̃ari ⁊ deſeruire. etiaꝫ ſi mille ãnos ƀ viuerem' ⁊ deo fideliť ⁊ laudabiliter ſeruirem'. qꝛ cicatrices ſũt ĩ chriſto. nõ in deformitatẽ ƀ ad magnã pulcritudineꝫ ⁊ decorẽ. Vñ diċ Chryſoſto. ꝙ ſuꝑ radios ſolis erũt lucidiores. Sciẽdũ ꝙ in ęlo habebim' accidẽtale gaudiũ de cicatricib' vulnerũ oiuꝫ martyꝝ. Vñ Aug' in. li. de ciui. dei. Neſcio quõ ſic afficimur amore martyrũ btõꝝ. vt velim' in illo regno et affectem' videre vulnerũ cicatrices ꝗ pro chriſti noĩe ꝑtulerũt. ⁊ fortaſſe videbimus Nõ. n. deformitas ĩ eis ƀ dignitas ⁊ pulcritudo erit.

De eadẽ dñica Sermo. lviij. d̃ iſtis qui ſępius recidiuant.

R ESpõdit thomas: dñs me' ⁊ de' me'. Joh. xx. Verba ꝑdicta q̃libet debet dicẽ q̃ digne ĩ ƀ ſacro tꝑe coĩcauit. et

adhuc nõ recidiuauit. Sciẽdũ ꝙ illi q̃ pᵒ
pęnitẽtiã ⁊ ſacrã cõmũionẽ redeũt ad pec-
cata ſũt ſicut ſerpẽtes euacuãtes venena ⁊
iterũ reſumẽtes. Et etiaꝫ ſic̃ canis reũtens
ad vomitũ ſuũ· vt dĩ Prouꝰ·xxvi· Et licꝫ
oẽs hoĩes nequit̃ faciãt q̃ recidiuant· Tñ
ſpãlit̃ octo genera hoĩuꝫ ſũt q̃ pręalijs ci-
tius ⁊ peius recidiuare ꝯſueuerũt. ¶ Pri-
F mi ſũt tyrãni ſeu oppreſſores pauperũ et
magnates· q̃ poſtq̃ꝫ ꝯſueuerũt ſubditos et
paupes exactionare ⁊ ab eis ſeruitia extor-
quere· difficile eſt h̃ dimittere· ⁊ tales raro
verã penitẽtiã faciũt· licet qñqꝫ cũ deꝰ per-
miſerit ſup eos infirmitates vel aliquam
aliã plagã· pęnitẽtiã agãt· ⁊ ꝓmittãt am-
plius paupes nõ grauare ⁊ eis reſtituere·
tñ ſtatim vt ceſſat plaga ⁊ gladiũ vltionis
deus ſuſpẽdit q̃ eos ꝑcuſſerit· ſtatim obli-
uiſcunt̃ ⁊ redeunt ad pctã ꝯſueta· Qꝫ h̃ ſit
verũ patet in Pharaõe quẽ deꝰ plagauit
ꝓpt̃ oppreſſionẽ ⁊ flagellationẽ ppl̃i iſrael·
q̃bus eos angariauit ędificãdo illas ciui-
tates Phiton ⁊ Ramaſes. Et ſępiꝰ illis
plagis monitꝰ pęnitentiã egit· ſ; fictã q᷑ ceſ-
ſante plaga recidiuauit. Cũ aũt Moyſes
⁊ Aaron ſibi ⁊ terrę ſuę vltimã plagã in-
ferrent· dixit Pharao: ite ⁊ orate ꝓ me· fi-
nalit̃ eis recedẽtibꝫ ꝓſecutꝰ eſt eos· ⁊ ſicĩ re-
cidiuo pctĩ ſubmerſus ẽ. Sic timẽdũ eſt d̃
illis q̃ ſępe recidiuãt· ne ⁊ illi ſubmergant̃
⁊ moriant̃ in pctĩs. Et tales q̃ ſic ſubditos
ſuos opprimũt ⁊ indebitas exactiões ĩ eos
faciũt· tenent̃ corã deo ad reſtitutionẽ ip-
ſis ſubditis ſi volũt ſaluari. Secũdi ſũt vſu-
rarij· luſores· ⁊ falſi mercatores· fures ⁊ de-
ceptores· ⁊ ſic de alijs. Illi vix agũt veraꝫ
pęnitentiã· ⁊ ſępiꝰ ⁊ frequent̃ redeunt ad
pctm̃. Tales enĩ qui in q̃dragesima ꝓmiſe-
rũt reſtituere q̃ ſũt alioꝝ· ⁊ iterũ poſt paſca
vſurã ⁊ iniuſta lucra recipiũt. Qui enĩ ſic
diuitias amãt· ſimiles ſũt Iudę q̃ vt dĩ oc-
cidit ꝓpriũ p̃rem ⁊ accipiẽs m̃rem in ꝯiugẽ
peccauerat. Et poſt egit pęnitẽtiã relictis di-
uitijs q̃s male acq̃ſierat ſeruiẽdo Pilato
poſtea recidiuauit furãdo decimã partem
de pecunijs chriſti ⁊ diſcipuloꝝ eiꝰ. Et ſic
ꝓpter auariciã vendidit chriſtũ Ieſum· et
recidiuãs deſperauit ⁊ laqueo ſe ſuſpendit

Caueant enĩ ſibi oẽs auari ne ſic ſine pęni-
tentia decedãt ⁊ ſic dãnent̃ cũ Iuda· q᷑ ſi
ſaluari volũt oportet de neceſſitate vt oĩa
iniuſta bona reſtituãt. Vñ Augꝰ. Pctm̃
nõ dimittit̃ niſi res ablata reſtituat̃. Ter-
tij ſũt ſacrilegi incantatores ⁊ inuocatores
dęmonũ· necromatici· ſuꝑſtitioſi· ⁊ phito-
niſſe· q̃ vt in plurimũ reuertũt̃ ad pctm̃· vt
patet in illa phitoniſſa ad quã acceſſit rex
Saul rogãs vt ſuſcitaret ſibi Samuelem
ꝓphetã qui mortuus fuerat· ſicut ſcribit̃ .j.
Reg. xxviij. Illa .n. mulier ſimul cuꝫ alijs
mulieribꝫ phitoniſſis ꝓhibita fuit ab incã-
tationibꝫ. Et tũc ad rogatũ regis Saul ip-
ſa recidiuauit. Cuꝫ enĩ Saul deſideraret
hoc ab ipſa fieri· et mutata veſte· veniens
rogaret eam vt ſuſcitaret Samuelẽ. Tũc
rñdit mlr. Et tu noſti q̃ꝫta fecerat Saul ⁊
quõ eraſerit magos ⁊ ariolos de terra:
Quare ꝰ inſidiaris aĩe meę vt occidar.
Et iurauit ei Saul dicẽs: viuit dñs q᷑ ñ
veniet tibi q̃cq̃ꝫ mali ꝓpt̃ hanc rem. Et pᵒ
Saul deleuit phitones· ⁊ diuĩos· ⁊ cũ dñs
receſſiſſet ab eo dereliq̃t deũ· ⁊ veritateꝫ a
mortuis quęſiuit ꝑ phitoniſſam ⁊ incan-
tatricẽ· ⁊ ſic ipſe Saul cũ filijs ſuis interfe-
ctus ẽ a philiſteis ĩ bello. Sic iſti ſũt digni
morte q̃ accedũt ad phitoniſſas ꝯ̃ p̃cepta
dei ⁊ eccleſię· ⁊ etiã ipſe incantatrices q̃ ſic
recidiuãt de facili· poſtmodũ ſine pęnitẽtia
decedũt. Sciendũ ꝙ multi ſũt qui poſt pę-
nitentiaꝫ qñ infirmant̃ in corpe accedunt
ad incantatrices ⁊ carminatrices· ⁊ faciũt
ſe carminari· qđ eſt grande peccatũ morta-
le. Item aliqui parẽtes ſunt q̃ pueros ſu-
os infirmos ad tales incantatrices portãt·
⁊ hi ſimilit̃ grauit̃ peccant. Item aliq̃ qui
infirmant̃ accedũt ad iudeos ꝓ medicinis
qđ ꝓhibituꝫ eſt ab eccleſia. Ergo q̃ infir-
mant̃ debent accedere ad chriſtianos me-
dicos ⁊ vti medicinis eoruꝫ· quia quicq̃d
naturalẽ effectuꝫ habet hoc licitũ eſt· ſicut
de herbis fit medicina· quia altiſſimꝰ d̃ ter-
ra creauit medicinaꝫ. Quarti ſunt detra-
ctores q̃ ꝯſueuerũt infamare p̃ximos v̄bis
ſuis· tales vix vere penitent ⁊ multotiens
recidiuant. Sicut enĩ ſerpens qñ grauat̃
veneno· tũc ſumit herbam amaram ꝑ quã

euomit venenū· ſed poſtea iterum comedit res venenoſas quib⁹ occidit hoīem quem mordet. Sic ⁊ iſti detractores venenum emittūt dū pœnitēt· ſed iterū venenoſas cogitatiōes in cor aſſumūt· qñ mala de ꝑxīs iudicant· ⁊ tūc iterū linguis venenoſis mordent ꝑximos qñ eis occulte obloquūtur. Ergo quilibet debet ſe cauere a detractiōe ꝑximi. Vñ Hiero· Noli diligere detrahere ne eradiceris. Pauci enī ſunt qui huic vitio renūcient. Item q꞉ tale pctm̄ vix dimittit᷑. Hiero· Nō facilis venia praua dixiſſe de rectis. Quinti ſūt luxurioſi ⁊ adulteri ⁊ ſodomitę q̄ defacili recidiuant· ſic vxor Lotb q̄ delectabat᷑ manere ī ſodomis. Et ideo ꝓſumit᷑ ꝙ nō ob aliā cauſaꝫ retroſpexit· niſi forte q꞉ libent᷑ vixiſſet vltra cū eis ⁊ doluit de ꝑditiōe ⁊ ſubūſione illorum. Non enī rōnabile ē ꝙ de⁹ mutaſſet eam in ſtatuā ſalis ꝓpt᷑ ſolā retroſpectionē niſi ⁊ animo voluiſſet rediiſſe· ſm illud euāgelii. Nemo mittēs manū ad aratrū ⁊ reſpiciens retro· aptus ē regno dei. Nō enī intelligit᷑ ibi corꝑalis retroſpectio q꞉ homo arando ⁊ retroſpiciēdo pōt regnū dei obtinere· etiā ſi oculo corꝑali ad diuitias reſpexerit q̄s dimiſit· ſʒ intelligit᷑ de retroſpectiōe mētis ⁊ conſenſus· quo q̄s affectat redire ad ea que dimiſit. Niniuite voluptuoſi ⁊ luxurioſi licet ꝓpter ꝑdicationem Ione pœnitentiā egerūt· tñ poſtea recidiuauerūt. Sʒ aliq̄ dicūt ſe nō poſſe diu cōtinere ab actu luxurię· q̄ḋ eſt ſimplicit᷑ falſum. Quia ex h̄ ſequeret᷑ ꝙ deus ꝓcepiſſet nob̄ aliq̄d q̄ḋ eſſet impoſſibile nob̄ adimplere. Vñ Bern̄· Maledict⁹ hō qui dicit deū ꝓcepiſſe impoſſibile. Vñ ſi talis hēret tantā voluntatē continēdi q̄ꝫtū habet vinū ſuū in vaſe cuſtodiēdi defacili ꝯtineret. Conſtat enī q̄ꝫta diligētia obſtruit q̄s foramen vaſis repleti cū vino cū ſentit vinū exire vel ſtillare de illo. Patet etiā ex hoc ꝙ ſi cū vno actu luxurię deberet ꝑdere oīa bona tꝑalia ſua· vel ſciret ſe amiſſurū pedē vel manū· vel ambos oculos· vel ſciret ſibi pręꝑatū igneū lectū in quo deberet cremari· ſicut btūs Laurēti⁹ in craticula· oīno abſtineret· ⁊ nunq̄ʒ vſq̄ʒ ad mortē aliquē actum luxurię ſcienter ⁊ volūtarie ꝑpetraret. Sexti ſūt guloſi ī deliciis aſſueti ⁊ nutriti a iuuētute· tales etiā vt frequent᷑ recidiuant. Hoc patet in filiis iſrael q̄s dñs pauit in deſerto māna ⁊ dixerūt: Aīa nr̄a nauſeat ſuꝑ cibo iſto da nobis carnes. Et etiam murmurātes dixerunt Numeri ·xi· Recordamr̄ piſciū q̄s comedebam⁹ ī ęgypto ⁊ peponū ⁊ cęparū allei ⁊ porri· ⁊ cupierunt ea que reliquerāt exeūdo de ęgypto· ⁊ ideo occiſi ſūt in deſerto· pſ· Adhuc eſcę eorꝫ erant in ore ipſoꝝ· ⁊ ira dei aſcendit ſuper eos. Et vocauit Moyſes locū illū ſepulturā concupiſcentię· Ibi enī ſepeliuit Moyſes ꝑplm̄ qui deſiderauit carnes. Sic timendū eſt de guloſis q̄ modo redeūt ad crapulam ⁊ ad ebrietatē ſuā· ſic illi qui in q̄dragеſima pœnituerūt ⁊ ī paſca cōmunicauerūt ⁊ iam econuſo ad tabnas vadūt ⁊ ſe inebriant ⁊ ſic deū expellūt. Vñ Amb in ·li· de pœnitentia. Ebrioſus confundit naturā· amittit grām· perdit gloriā· incurrit damnationē ęternā. Septimi ſūt q̄ aſſueti ſunt iurare ⁊ blaſphemare· tales ⁊ ſi qñq̄ʒ pœniteant tñ cito recidiuāt. Vñ Ariſto· vi· eth· Difficile ē reſiſtere ꝯſuetudini que aſſimilat᷑ naturę. Vnde ideꝫ· q̄· eth· Ex actu multotiēs iterato fit habitus Et tales ſic iurantes ⁊ blaſphemātes replebūt᷑ omni iniquitate. Vnde Ecc· xxiii Vir multum iurās replebit᷑ iniquitate· ⁊
non recedet de domo eius plaga. ¶ Oc B
taui ſunt ſuperbi qui etiam vix vel nūq̄ʒ ſuperbiam deponūt. Et ſi qñq̄ʒ ad temp⁹ deponunt· tamen ſibi reaſſumūt· vt patet in illis qui in quadrageſima deponūt ſuperbum habitum ſcilicet longas manicas ⁊ ſciſſuras· ſed poſt feſtum īmediate reaſſumūt. Vnde dixit quędam mulier ad quēdam bonū virum: Dñe ad quid valet confeſſio mea· ego confiteor de ſuperbo habitu· ⁊ tamen eaſdem veſtes adhuc in camera ⁊ in ciſta retineo ⁊ deſiſtere non intēdo· ⁊ talis confeſſio nihil prodeſt que non fit cuꝫ firmo ꝓpoſito emendādi. Et iſta octo genera hominū vix vel raro ſe emendant.

¶ Dñica poſt octauas paſce ſermo·lix·de prelatis et ſubditis.

Ego ſum paſtor bon⁹ Joh·x· Sciendū φ per paſtorē in p̄nti euangelio intelligit̄ p̄latus· ⁊ per oues intelliguntur ſubditi. Vñ hic tria ſunt dicēda. ¶ Primo ad q̇d tenent̄ prelati ſubditis. Secundo quō oēs hoīes ſūt ſimiles int̄ ſe. Tertio ad quid ſubditi tenent̄ prelatis. Q̄tū ad p̄mū ſciendū eſt· φ p̄lati tenent̄ ad tria ſubditis. Primū eſt vt terrā ſuaʒ ⁊ ſubditos defendant· q꞉ gladius dat⁹ eſt eis ad hoc vt videlicet p̄p̄lm ⁊ ſubditos ⁊ terminos a deo ſibi cōmiſſos ſollicite ⁊ p̄ poſſe defendant ⁊ hoīes pacifice viuere compellāt· defendendo eccleſiā exteri⁹ a paganis ⁊ infidelibus ac hereticis· interius a p̄done ma leficis ⁊ hmōi. Itē p̄tegēdo viduas ⁊ orphanos ⁊ ſacerdotes ⁊ religioſos q̇ ſeipſos tueri nō p̄nt. Vnde·ij·Machab·vlti· vidit Machabeus extendiſſe manū heremiam ⁊ dediſſe gladiū Jude dicentē ſibi: Accipe gladiū ſanctū·mun⁹ a deo quo deijcies adūſarios p̄p̄li mei: Ideo dicit gladium ſanctū·non φ gladius ſit ſanct⁹ ſed ſanctū facit bñ vtentē vt Karolū Henricum Ludouicū· ⁊ ſic de alijs. Sciendū φ rectores ad hoc ſtatuti ſunt vt vnuſq̇ſq; terram ſibi ſubiectam in pace teneat· q꞉ ſi eſſet terra alicuius p̄ncipis ita ampla φ et vltra mare ſe extenderet· oīa p̄ctā que fiūt in ea p̄ raptores ⁊ alios malefactores q̇b⁹ reſiſtere poſſet de his oībus redditur⁹ eēt rationē deo. Caueant ḡ p̄ſidentes q̇ d̄ ſua potentia ⁊ dignitate neſciūt niſi gloriari· tota die occupātes ſe ī torneamētis in venationib⁹ ⁊ potationib⁹· ⁊ ſic de alijs mūdi vanitatib⁹· nūq̄ʒ vel raro ſe occupantes circa pauperū·viduarū·clericoꝝ· ⁊ hmōi protectionē· cū tñ nulla alia de cauſa de⁹ eis cōtulerit talem p̄tātem niſi p̄ tuitione eccl̄ie ⁊ pauperū. Vnde Numeri·xxv·dixit dñs ad Moyſen: Tolle cūctos populi p̄ncipeſ ⁊ ſuſpēde eos ꝯ̄ ſolem ī patibulo. Et dico hoc ſm̄ glo· q꞉ vel erāt auctores peccati illius populi· vel q꞉ non p̄hibuerūt. Secundum eſt in quo tenent̄ dñi ſubditis ſi ſaluari volūt vt ſint ipſis clemētes· ſicut deum volunt ſibi hr̄e clementē· q꞉ ſi quis cupit deū ſibi eſſe p̄pitiū· ita ipſe ſuo ſubdito eē debet. Vnde Seneca. Sic cū inferiore viuas· queadmodū ſupiorē tecū viuere vel. Vnde btūs Johs baptiſta req̇ſit⁹ a militib⁹ q̇d facere deberēt· Rñdit. Neminem cōcutiatis· nemini calūniā faciatis· ⁊ eſtote contenti ſtipēdijs vr̄is. ¶ Querit̄ vtrū dñs poſſit aliq̇d vltra cenſum debitum a ſubditis exigere vel accipe. Rñdeo φ ex cauſis rōnabilib⁹ pōt petere moderatū ſb ſidiū a ſubditis dūmodo h̄ petat ſine coactione. Prima ē p̄ defenſione patrie vt cū patria iniuſte ab hoſtib⁹ inuadit̄. Tūc·n· ſubditi nō ſolū tenent̄ res ſuas impartiri· ſed etiam tenent̄ ad h̄ corpalit̄ laborare. Secūda ſi ſit captus in iuſto bello. Tertia ſi ex iuſſu p̄ncipis vel pape debeat ire ꝯ̄ hereticos vel paganos. Quarta cauſa ē ſi debeat vel velit filiū militare vel filiam deſponſare. Sʒ ſi dñs vult ludere in aleis vel ſe exercere in alijs vanitatib⁹· p̄p̄t tales caſus non licet quicq̄ʒ exigere· ⁊ ſi exigit tenetur reſtituere ſm̄ Guil·ex·de cōſue·in fine. Sciendū φ qui vltra debitū cenſū accipiunt a ſubditis niſi in caſib⁹ conceſſis ⁊ iam enumeratis p̄ditores dicunt̄. Et ratio eſt· quia eandem fidem dñs debet ſubdito· quā ſubditus dño· ſed ſi ſubdit⁹ capi faceret dñm vel aliud malū ei inferret· diceret̄ p̄ditor· ſic eſt ⁊ de dño quo a deuʒ Sed diceres ſi non eſſet meus ſubdit⁹ nō facerem. Reſponſio: Ideo non eſt tibi cōmiſſus vt eum ſpolies ⁊ exactiōes· ſed vt eū p̄tegas· ⁊ taliſ eſt dñatio diabolica q̄ affligit ſubditos ſuos ſibi ſeruientes. Itē tales iudiciū dei ſine mīa merent̄· quia taleʒ ſe exhibet eis dñs Jeſus· q̇les ipſi exhibuerunt ſe ſuis ſubditis. Vñ Luc·vi· Eadem menſura q̄ menſi fueritis remetiet̄ vobis. ¶ Exemplū legit̄ φ quidam miles habuit patrem ⁊ matrem q̇ multū fuerūt miſericordes ⁊ timentes deum ſed defunctis parentib⁹ filius effectus eſt oppreſſor ſubditorum ⁊ pauperū· ⁊ cum argueretur ab amicis ⁊ religioſis q̄re intm̄ ſpoliaret ſuos

ſubditos. Rn̄dit: Oues noſtrę ſunt· ideo
debemus eas tondere ⁊ vti eis. Tandē de-
us volens eum ab h̄ errore reuocare ꝓpter
ſeruitiū qđ in iuuētute deo exhibuit· miſit
ad eum angelum qui rapto eo oſtendit ei
pulcrū palatiū in q̄ erant hoīes veſtiti au-
reis veſtibꝫ ⁊ cantabant dulciſſime ⁊ oīa
genera organoꝝ audiebant̄ ibidem · ⁊ ille
ꝓpter tale gaudiū palatiū volebat intrare
⁊ repulſus ē a cuſtode portę· q̄ dixit: q̄mo-
do vis intrare illud mūdiſſimū palatiū et
pulcerrimū cum habes veſtē ſanguinolen
tam: Qui cū reſpexiſſet· vidit ſe reſperſum
ſanguine. Cui angelus: Iſte eſt ſanguis ⁊
labor pauperū· quē tu violent̄ ⁊ ſine iure
exactionādo a ſubditꝭ accepiſti. Si igitur
vis intrare illud palatiū reijcias a te iſtaꝫ
veſtē. Qui ad ſe rediens vitam ī meliꝰ cō-
mutauit ⁊ oīa iniuſte recepta reſtituit· et po-
ſtea multū eis miſcors fuit ⁊ tandem vitaꝫ
in bono finiuit. Tertiū eſt ꝙ debent eē ti-
mentes deū ⁊ humiles ad ꝓximum · Dico
ꝙ multū debēt timere deū ipſi ꝑlati· qꝛ qn̄
ſubditi peccant tūc puniūt̄ in ꝑn̄ti ꝓ ſuiſ ex
ceſſibꝫ· ſed nullus ē qui dn̄is ⁊ ꝑlatꝭ audet
veritatē dicere vel eoꝝ exceſſuſ punire· ſed
oīa duriſſimo dei iudicio reſeruant̄. Sap̄
vi· Iudiciū duriſſimuꝫ fiet hiis q̄ pręſunt
Ratio· qꝛ tūc deus nihil curat de dignita
te· aut nobilitate· aut ptāte· ſicut nec đ in-
firmo vel leproſo · qꝛ deus nō eſt acceptor
pſonarū· ſed vnūquēqꝫ iudicat ſm opera
ſua ⁊ merita. Sꝫ q̄tū ad ꝓximos ⁊ ſubdi
tos ꝑlati debent eē humiles ſic ꝙ non de-
bent ſpernere ſubditos ꝓpt̄ pauptatē. Vn̄
Greg꜠. Oēs frēs ſumꝰ vnius impatorꝭ po-
teſtate cōditi ⁊ ſanguine redempti· ⁊ idcir-
co frēs nr̄os q̄tūlibet paupes ⁊ abiectos
in nullo deſpicere debemꝰ· hoc dictum eſt
L q̄tū ad ꝑmū. ¶ Sed q̄tum ad ſecun
dū ſciendū ꝙ hoīes tam nobiles q̄ȝ igno-
biles· tam iuuenes q̄ȝ ſenes ſunt ſimiles in
q̄ttuor· ⁊ iſta ſimilitudo debet eē cauſa di-
lectionis ad inuicem Primo qꝛ deus nos
oēs creauit· ps· Ipſe fecit nos ⁊ n̄ ipſi nos
ergo deus eſt pater oīum noſtrū· ſm dictū
chriſti in euāgelio· vbi dicit: Vnus enim
eſt pater veſter ⁊c. Itē in euāgelio Ioh·
dicit: Oēs enim vos frēs eſtis, Item oēs

ab Adam nati ſumus. Secundo quia
nudi nati ſumus. Iob ·p̄· Nudus egreſ-
ſus ſum de vtero matris meę ⁊c. Ditiſ-
ſimus rex mūdi· paupior natus eſt q̄ȝ pau
perrimꝰ hō mortuus ſit. Hoc ꝓbat̄· quia
q̄tūcūqꝫ pauper morit̄ quis aliquid poſt
ſe reliquit· imo ad minus panniculos ali-
quos quibus tegebat nuditatē ſuam· vel
ſtramina aliqua ſuper quibus dormiebat
Sed ditiſſimus rex mūdi nullum horū ſe-
cum portauit· ſed nudus de vtero matris
hunc mundū intrauit· ergo oēſ quo ad na
tiuitatē ſumus ſimiles· ⁊ conſequent̄ frēs.
Tertium eſt · ꝙ omēs ſumus breuis vitę.
Iob. xiiij· Breues dies hoīs ſūt· hoc itel-
ligitur tam de diuitibus q̄ȝ de pauperibꝰ
quia q̄tumcūqꝫ quis ſit diues ſiue nobil̄
ſiue potens ſuper alioſ· non tamē habet ſe-
curitatem vitę· q̄uis qn̄qꝫ exiſtimet ſe ha-
bere Luc· xij· vbi dicitur: Stulte hac no-
cte repetent aīam tuam a te ⁊c. Et inſuper
omnes eundem finem habebūt · quia oēs
tam diuites q̄ȝ pauperes erunt cibus ver-
mium ⁊ vertentur in cadauer fetidū· Si h̄
vis probare· vade ad oſſa mortuorum · et
oſtende mihi quę ſint nobilium vel ruſti-
corum· ſed nulla eſt differentia · quia oēs
habebimus eundem finem . Quartum ꝙ
oēs homines tam diuites q̄ȝ pauperes· tā
dn̄i q̄ȝ ſubditi· tam dn̄ę q̄ȝ ancillę· ⁊ tā dn̄i
q̄ȝ ſerui ſtabūt ante tribunal chriſti. Apl̄s
Omnes nos manifeſtari oportet ante tri-
bunal chriſti vt referat vnuſquiſqꝫ prout
geſſit in corpore ſuo ſiue bonū ſiue malum
Ex his patet ꝙ omnes ſumꝰ fratres· ergo
fraterna dilectio ⁊ fidelitas debet eſſe inter
nos. Sed contra hoc faciunt qui paupe-
res ꝓpter paupertatē deſpiciunt· vel defe-
ctos ſuos ſubſannant · quia in hoc deum
offendunt multum. Matth· xxv · Quod
vni ex minimis meis feceritꝭ mihi feciſtis. Ex
emplū de quodā diuite q̄ ſpernebat pau-
peres. Legit̄ ꝙ quidam diues aduocatus
qui de pauptate deuenit ad magnaſ diui
tias· ⁊ tantę ſupbię fuit ꝙ ꝓpt̄ ſuā ſublimi
tatem ⁊ ſupbiam loqui de paupibus de-
dignabatur· qui diuino iudicio ad tantā
cecidit miſeriam · ꝙ infirmatus ſe viſitan-
tibus reſponſum dabat ſe eſſe cattū . Vn̄

etiam ſeipſum ſub lecto ⁊ ſub ſcamno abſcondebat ſicut cattus. ⁊ qñ īterrogat⁹ fuit cur h̄ faceret. rñdit: Ego ſum cattus. ⁊ ſic
M ſine oī ꝯtritione ⁊ ꝯfeſſione obijt. ¶ Sed quartum ad tertiū ſciendū. ꝙ ſubditi tenēt tria dñis. Primo vt ſint eis fideles in corpore. ne eos tradāt. nam h̄ eēt pctm̄ Jude qui chriſtū dñm ſuū tradidit. Item debēt eis eſſe fideles ī reb⁹ tpalib⁹ vt ꝓueniāt dāna dñoꝝ ſuoꝝ vbi poſſint ⁊ bona eoꝝ eis augmentēt. Itē in oīa debēt ipſis eſſe fideles. ne aliqđ malū ipſis cōſulant. Contra qđ faciūt illi q̄ conſulūt dñis vñ lędunt alij in reb⁹. ⁊ tales tenent ad reſtitutionē ſi alias nō fuiſſet factū illud malū ſine eoꝝ cōſilio. etiam ſi nullū ex hoc emolimentū cōſecuti fuiſſent. Job. xviij. Precipitabit impiū cōſiliū ſuū. Boni cōſiliarij ſunt vt angeli. q̄ bona ⁊ ſemꝑ bene cōſulūt. Et tales boni cōſiliarij habebūt magnā grãz cū angelis ī cęlo. q2 ſe eiſdē angelis ſimiles fecerunt dando bonū conſiliū. Mali vo cōſiliarij ſūt vt angeli mali. q̄ ſemꝑ cōſulunt mala ⁊ nociua. Et tales mali ꝯſiliarij ꝓpt talia mala cōſilia ardebūt cū demonib⁹ ī inferno. Scđm qđ ſubditi tenēt ſuis dñiſ eſt vt ſint eis obediētes ī licitiſ. ⁊ in q̄bus tenentur eis obedire. q2 ſm btm̄ Tho. In ſeculari ptāte obediendū eſt ī licitiſ q2 oīs poteſtas a deo ē. ⁊ q̄ ptāti reſiſtit ⁊c. Ex h̄ ſumit ꝙ vxor tenet obedire marito ſuo in oībus licitis ⁊ honeſtis. Vñ Geñ. dixit deus ad Euā: Sub ptāte viri eris ⁊ ipſe dominabit tui. Similit pueri debēt obedire ſuis parentib⁹ in licitiſ ⁊ honeſtis. Sic etiaz ſerui ⁊ ancillę tenent obedire dñis ſuis. et cōſequent oēs ſubditi ſiue ſint ciues ſiue ruſtici tenent obedire ſuis ſupiorib⁹ ī oīb⁹ licitiſ ⁊ honeſtis. Vñ Berñ. Quicq̇d vice dei ꝓcipit hō. qđ nō ſcit certe diſplicē deo h̄ oīno eſt accipiendū quaſi ꝓcipiat deus. Item Berñ. Obedientia q̄ maiorib⁹ ꝓbetur. deo exhibet. Tertiū qđ ſubditi tenent dñis ſuis vel ſupiorib⁹. eſt ꝙ de debitiſ redditib⁹ ſiue reb⁹ dñoꝝ nihil auferre nihilqꝫ detinere debent. ſed plene ⁊ integre ſoluere oīa. Contra hoc faciunt illi ſubditi qui ſcienter ſubtrahūt ⁊ non plene ꝯſoluūt decimas ⁊ redditus ſuis ſupiorib⁹. ⁊ tales mortalit peccant. ⁊ tenent ſatiſfacere ſuis ſuperiorib⁹ ſi volūt conſequi remiſſionē oīum peccatoꝝ. ⁊ eucharīſtiā digne recipe. Itez contra h̄ faciūt officiales dñoꝝ qui qñqꝫ cenſum ⁊ ꝓuent⁹ ex vna patria non dant dñis ſuis. ſed ſemꝑ partē vel totū ſibi reſeruant. ⁊ tales etiā tenent ad reſtitutionē

¶ De eadem dominica

Ego ſū paſtor bon⁹. Joh. x. Hic chriſtus ſeipſum cōmendat. Vñ hic ē dicendū qñ q̇s poteſt ſe licite cōmendare. Et qñ eſt veniale ⁊ qñ mortale. Hoc quęre infra ſermone cēteſima ſeptima K

¶ De eadem dñica

Animā meā pono ꝓ ouibus meis. Hic eſt dicendum de charitate dei quā habet ad nos. Et etiā de charitate quā nos ad ipſū habere debem⁹. Iſtū ſermonē quęre infra ſermone. cxix. P

¶ Dñica. ij. poſt octauas paſcę. Sermo. lx. Quare antiqui pr̄es tamdiu olim vixerunt.

Modicū et iaz nō videbitiſ me Joh. xvi. Hęc verba locut⁹ ē dñs Jeſus añ paſſionē ſuā poſt cęnā. in illo ſermōe quez fecit diſcipul. Qui incipit: Nō turbetur cor vr̄m ⁊c. Legit aūt h̄ euangeliū hodie. In q̄ dñs paucis verb ānūciat ſuis aplis tria. ſ. mortē. reſurrectionē. ⁊ aſcenſionem. De pmo ait: Modicū ⁊ iam nō videbitiſ me. ſ. poſt mortē vna die ⁊ duab⁹ noctibuſ dū fuero ī ſepulcro. De ſecūdo ſbdit. Iterū modicū ⁊ videbitiſ me. ſ. poſt reſurrectionē q̄dragīta dieb⁹ q̇b⁹ apparebo vob. De tertio addit. Quia vado ad prē3. Sciendū ꝙ ī euāgelio ſepties repit modicu3. q2 in hac vita ⁊ iam nr̄is tpib⁹ ſeptem ętates hoīs ſūt breues ⁊ modicę. ¶ Q2 eni vita nr̄a iam in ꝓñti ſit modica ⁊ breuis oñdit multiplicit. Primo ꝑ ſacrā ſcripturaz Job. xiiij. Hō nat⁹ de muliere breui viuēs tpe multis repletur miſerijs. Idem Breues dies hoīs ſūt. Vnde Jaco. iiij. Que N

eſt vita nr̃a niſi vapor ad modicũ apparẽs
Sap̃ .v. Nos nati ꝯtinue deſinim⁹ eſſe.
Sc̃do oñdit ꝙ vita nr̃a ſit breuis in h̃ ꝙ
vita compat᷑ rebꝫ q̃ ſũt breuiſſime pmanẽ
tie. Primo compat᷑ feno ⁊c. Nã ſic fenũ
hodie viret. ⁊ cras ĩ clibanũ mittit᷑. ſic hõ
hodie viuit ⁊ cras morit᷑ ⁊ ſepelit᷑. Et ſicut
flos hodie floret ⁊ cras decidet ⁊ areſcet. ſic
hõ in iuuẽtute floret ⁊ ĩ ſenio areſcit. ſed in
morte decidet ⁊ ĩ puluerẽ reu̇tet᷑. Itẽ vita
nr̃a ẽ tanq̃ȝ fluui⁹ ptranſiẽs ⁊ tanq̃ȝ nauiſ
pcurrẽs. Greg⁹ in regiſ. Nr̃a vita nauigã
ti ſimil᷑ eſt. Is nãq; q̇ nauigat ſtet ſedeat
iaceat ſp vadit. qꝛ impulſu nauis ducitur
Ita g̃ ⁊ nos ſum⁹ q̇ ſiue dormientes ſiue
vigilãtes. ſiue iacẽtes. ſiue ãbulãtes. ſiue
volẽtes. ſiue nolẽtes p momẽta temporuȝ
ſp ad finẽ ducim̃. Aug⁹ Vita nr̃a nihil ẽ
niſi curſus ad mortem. in q̊ nemo nec dñs
nec diues nec paup nec nobil᷑ ſtare pmit-
titur. h̃ ſp dictã vnã q̊libet die q̊ſq; nr̃m
fac᷑. Itẽ vita nr̃a compat᷑ vmbre. h̃ patȝ ſi
habeat᷑ reſpect⁹ ad pene inferni ẽ̇nitatem.
Vñ dicũt dãnati illud Sap̃. v. Trãſiert
oĩa illa tãq̃ȝ vmbra. Et poſt ſubdit᷑. Nos
nati ꝯtinuo deſinim⁹ eſſe. Itẽ vita nr̃a eſt
tanq̃ȝ vent⁹. Vñ Job. vij. Memẽto mei
dñe qꝛ vent⁹ ẽ vita mea. Tertio oñdit᷑ cõ-
pando vitã nr̃aȝ ad vitã antiq̊rũ patruȝ
q̇ in pncipio mũdi vixerũt. Vñ iam ẽ di-
cendũ q̃ȝ diu pr̃es antiq̇ vixerũt. ⁊ q̃re ⁊ q̊-
modo poſtmodũ diluuiũ factũ eſt. Pro
q̊ ſciẽdũ ꝙ Adã poſtq̃ȝ ipſe expulſus fuit
de padiſo cog̃uit vxorẽ ſuã Euaȝ ⁊ pepit
ei Cayn. Rurſũ poſt peperit Abel. Cayn
agricola fuit Abel paſtor ouiũ Factũ ẽ p⁹
multos dies vt offerret Cayn de fructib⁹
terre munera dño. Abel ꝟo obtulit de me
lioribꝫ greg̃i ſui. ⁊ reſpexit dñs ad Abel et
ad munera ei⁹. ad Cayn ꝟo ⁊ ad munera
ei⁹ nõ reſpexit. Irat⁹ ẽ Cayn vehemẽt᷑ ⁊ di
xit ad Abel frẽm ſuũ: Egrediamur foras.
Cũq; eẽnt ĩ agro ſurrexit Cayn aduẽſus
Abel frẽm ſuũ ⁊ occidit eũ. Et ait dñs ad
Cayn. vbi ẽ Abel frat᷑ tu⁹. Qui rñdit. Ne
ſcio. nunq̇d cuſtos fr̃is mei ego ſum? Di-
xitq; de⁹: Quid feciſti. Vox ſanguĩs fr̃is
tui Abel. clamat ad me de t̃ra. Nũc autẽ

maledicta erit t̃ra ĩ ope tuo. q̃ apuit os ſu-
um. ⁊ accepit ſanguinẽ fr̃is tui de mãu tua
Dixit aũt Cayn ad dñm: Maior ẽ iniq̇-
tas mea q̃ȝ vt veniã merear. Et poſt h̃ Adã
vixit cẽtũ trigĩta ãnis. ⁊ genuit filiũ ⁊ vo-
cauit nomẽ ei⁹ Seth. Legit᷑ in hiſto. ſcho
laſtica. ꝙ p⁹ mortẽ Abel Adã non voluit
ãmodo vxorẽ cog̃ſcere. h̃ deo iubẽte p an-
gelũ fregit votũ ⁊ cog̃uit eã. ⁊ gẽuit Seth
⁊ dixit: Poſuit m̄ de⁹ ſemẽ aliud p Abel
quẽ occidit Cayn. Vixit aũt Adã poſtq̃ȝ
genuit Seth octĩgẽt̃ ãnis ⁊ genuit filios
⁊ filias. Dr̃ aũt ĩ ſcholaſtica hiſto. Adam
habuiſſe trigĩta filioſ ⁊ tot filias p̃t᷑ Cayn
⁊ Abel. Et factũ eſt oẽ tps q̇d vixit Adaȝ
nõgẽti ⁊ trigĩta ãni ⁊ mortu⁹ eſt. Vixit q̊ȝ
Seth cẽtũ q̇nq; ãnis ⁊ duxit vxorẽ cũ q̃
genuit p̊geitũ ſuũ Enos. Vixit q̊ȝ Seth
poſtq̃ȝ genuit Enos octĩgẽt̃ ſeptẽ ãniſ. ge-
nuitq; filios ⁊ filias. Et facti ſũt oẽs dies
Seth nõgẽti duodecĩ anni ⁊ mortuus eſt
Vixit ꝟo Enos nonagĩta ãnis ⁊ genuit
Caynã. poſt cui⁹ ortũ vixit octĩgẽt̃ q̇nde-
cim annis ⁊ genuit filios ⁊ filias. Factiq;
ſũt oẽs dies Enos nõgẽtiq̇nq; ãni ⁊ mor-
tuus ẽ. Vixit q̊ȝ Caynã ſeptuagĩta ãnis
⁊ genuit Malalehel. Et vixit Caynã p⁹q̃ȝ
genuit Malalehel octĩgẽt̃ q̇dragĩta ãniſ
⁊ genuit filios ⁊ filias. Et facta ſũt oĩa tẽ-
pora ⁊ oẽs dies Caynã nõgẽti decẽ anni
⁊ mortu⁹ ẽ. Vixit aũt Malalehel ſexagin-
taq̇nq; ãnis ⁊ gẽuit Iared. Et vixit Ma
lalehel poſtq̃ȝ genuit Iared octĩgẽt̃ trigin-
ta ãnis ⁊ genuit filios ⁊ filias. Et facti ſũt
oẽs dies Malalehel octĩgẽti nonaginta-
q̇nq; ãni ⁊ mortu⁹ ẽ. Vixit aũt Iared cẽ-
tum ſexagĩtaduobꝫ ãnis ⁊ genuit Enoch
Et vixit Iared poſtq̃ȝ genuit Enoch oc-
tĩgẽt̃ ãnis ⁊ genuit filios ⁊ filias. Et facti
ſũt oẽs dies Iared nõgẽti ſexagintaduo
anni ⁊ mortu⁹ eẽ. Porro Enoch vixit ſe-
xagintaq̇nq; ãnis ⁊ gẽuit Mathuſalẽ. et
ambulauit Enoch cum deo. Vixit autẽ
Enoch poſtq̃ȝ genuit Mathuſalem trecẽ-
tis ãnis ⁊ genuit filios ⁊ filiaſ. Et facti ſũt
oẽs dies Enoch trecenti ſexagintaq̇nq;
ãni. ⁊ ambulauit cũ deo ⁊ non apparuit. qꝛ
tulit eũ deus. Vixit Mathuſalẽ centum

octuagintaſeptē annis ⁊ genuit Lamech.
Et vixit Mathuſalē poſtq̄ȝ genuit La/
mech ſeptīgētis octogintaduob⁊ ānis et
genuit filios ⁊ filias. ⁊ facti ſunt oēs dies
Mathuſalē nōgenti ſexagintanouē anni
⁊ mortuus ē. Vixit aūt Lamech centum
octuagītaduob⁊ ānis ⁊ genuit Noe. Vi/
xit aūt Lamech poſtq̄ȝ genuit Noe. q̄ngē
tis ⁊ nonagītaq̄nq̄ȝ ānis ⁊ genuit filios ⁊
filias. Et facti ſūt oēs dies Lamech ſepti/
genti ſeptuagintaſeptē anni ⁊ mortu⁹ eſt.
Noe vo cū q̄ngētoꝝ eēt ānorum genuit
Cham Sem ⁊ Japhet. Et cū multiplica
ti ſūt hoīes ⁊ malicia hoīuȝ ſup terrā. tunc
dn̄s iuſſit Noe fabricare arcā. ⁊ cū eſſet ſex
ingentoꝝ ānoꝝ. tūc intrauit cuȝ trib⁊ filijs
ſuis ⁊ cū trib⁊ vxorib⁊ filioꝝ ſuoꝝ. ⁊ cū vxo
re ſua. tūc apte ſunt cataracte cęli ⁊ factū
eſt diluuiū q̄draginta dieb⁊ ⁊ noctib⁊. ⁊ ele
uauerūt arcā aquę op̄uerūtq̄ȝ aquę dilu/
uij terraſ centū q̄nq̄ginta dieb⁊. poſt centū
q̄nq̄ginta dies decreſcebant. Poſt q̄dra/
ginta dies aperiēs Noe feneſtrā arcę. emi/
ſit coruū q̄ nō eſt reuſus. ſed manſit ī vno
cadauere. poſt emiſit colūbā quę ē reuerſa.
q̄ nō inuenit vbi pes ei⁹ quieſcēt. Poſt
ſeptē dies iterū emiſit colūbā. q̄ de ſero re/
uerſa eſt portās ramū oliuę in ore ſuo. Ite
rū poſt ſeptē dies emiſit colūbā q̄ nō eſt re
uerſa. tūc intellexit Noe q̄ exiccata ē tra.
Tūc dixit dn̄s ad Noe: Egredere de ar/
ca tu ⁊ vxor tua ⁊ filij tui ⁊ vxores eorum.
Poſt dixit eis: Creſcite ⁊ multiplicamini
⁊ replete trām. Et ędificauit Noe altare ⁊
obtulit ſacrificiū dn̄o ⁊c. Tūc Noe plan/
tauit vineā ⁊ cū creuiſſet vinū bibit de illo
⁊ inebriat⁹ eſt. q̄ nō nouit fortitudinē vi/
ni. Vixitq̄ȝ Noe poſt diluuiū trecētis q̄n
q̄ginta ānis. Et totū tps Noe fuerūt nō/
genti q̄nq̄ginta āni. Et ab Adā vſq̄ȝ ad
diluuiū fuerūt mille ducēti q̄dragītaduo
āni. ſ; p⁹ diluuiū hoīes tādiu nō vixerunt
ſicut aū diluuiū. q̄ tūc debilitatę ſunt vires
D herbarū ⁊ fructuū. ¶ Queriť quare an/
tiq̄ pr̄es tādiu vixerūt ⁊ iaȝ hoīes nr̄is tpi/
bus decreſcūt ita q̄ raro īueniť aliq̄s q̄ p̄/
ueniet ad ſeptuageſimū vel octuageſimuȝ
ānū. ſ; q̄ſi oēs moriūť in iuuētute. Rn̄deť

q̄ ſūt octo cāę. Prima ē ſm Henricū de
haſſia ſup Gen̄. q̄ ipſoꝝ cōplexio erat p̄
pinquior Adę nobiliſſimo viro a deo ſolo
creato. ſ; nos ſum⁹ ꝯcepti de fragili ⁊ corru
pta materia. igiť ⁊c. Et cū h̄ ſum⁹ elōgati
a p̄ncipio nr̄o. i. ab Adā p̄ multū tps. Ex/
emplū de fōte ⁊ riuulo ei⁹. Nā q̄ᵭto riuul⁹
eſt ꝓpinq̄or fonti. tātomagꝭ ē aq̄ recētior ⁊
melior. ſ; in fonte optīa. Et q̄ᵭto remotius
fluit a fonte. tātomagꝭ tepida erit. Itē q̄
de⁹ ē creator Adę ⁊ de⁹ ē p̄fectior ī opibuſ
q̄ȝ creatura poſſit eſſe in ſuis opib⁊ Deut.
xxxij. Dei p̄fecta ſūt opa. Adā eni fuit pul
cer fortꝭ ⁊ ſapiēs. q̄ fili⁹ naťaliť aſſimilať
parētib⁊. ⁊ ſi natura pōt h̄. q̄d tunc de⁹ a q̄
Adaȝ īmediate fuit creat⁹. imo Adaȝ ha/
buit cognitionē ⁊ noticiā dei. cui⁹ p̄n̄tiam
q̄dā interiori aſpiratiōe ꝯtemplabať. nō
tn̄ ita excellenť vt ſcti iam ī p̄ria. nec ita in
ęnigmate vt nos modo ī via. Itē Adam
nouit res factas q̄ eis noīa impoſuit. Et
ſm ſctm̄ Tho. de aq̄no. Noīa naturꝭ rerū
cōgnoſcere debēt. ergo Adā ſciuit naťas om
niū aīaliū ⁊ herbarū. Secūda cā cōſilis ē.
q̄ plantę ⁊ aīalia erāt fortioris naturę et
maioris q̄ᵭtitatꝭ. Vn̄ Gen̄. vi. dr̄: Erant
aūt gigātes ſup terrā illis dieb⁊. Et Nu/
meri. xiij. mentio fit d̄ ingenti botro appor/
tato de tra ꝓmiſſiōis ad oſtēdēdū Moy/
ſi ⁊ filijs iſrael q̄ erāt ī deſerto. Et ſi in bo/
tro. cur nō ī alijs ſegetib⁊ ⁊ alijs fructib⁊ ſi/
mile fuit: Manifeſte enī apparet iaȝ ſp̄ d̄
die in diē fruct⁹ decreſcere. q̄ aū cētū an/
nos fruct⁹ maiores ⁊ meliores fuerunt. q̄d
ꝓbať teſtimonio ātiq̄rū ⁊ anceſſoꝝ nr̄oꝝ.
ergo iā finis mūdi appropinḡt Apl̄s. Noſ
ſum⁹ in q̄s fines ſeculoꝝ deuenerūt. Vn/
de etiā Ariſto. viij. phyſicoꝝ. homo diciť
minor mūdus ⁊c. Hic hō q̄n incipit ſene/
ſcere. tūc deficit. ſic ⁊ mūdus. q̄ᵭtomagꝭ fini
appropinḡt. tātoplus icipit deficē in fru/
ctib⁊ ⁊ ſegetib⁊. Tertia cā q̄ nutrimētū an
tiq̄rū erat ſimplici⁹. q̄le naťa optimū fec. ⁊
nō tā artificiale ſicut mō fit. q̄d nō taȝ ſalu/
bre q̄ȝ delectabile fit ex ingenio alicui⁹ artꝭ
coq̄narie. q̄d cū appetitū effrenē ad exceſ/
ſum prouocat. vires eneruat. morboſq̄ȝ
multiplicat. ⁊ conſequenť vitam minuit.

Seneca ī epła. Mltoſ morboſ mlta fercu
P la fecerūt. ¶ Vñ Macrobius pro-
bat ꝑ q̄nqꝫ· ꝙ mltiplicitas ferculoꝝ nocꝫ
nō ſolū aīe· ſꝫ etiā corꝑi. Primo ꝓbat ꝑ ſꝫ
q꜡ aīalia vt freq̄nt̄ ſūt ſana· q꜡ vtunt̄ ſim-
plici cibo ⁊ aſſueto ſue nature conueniēti
Nullo mō libent̄ vtunt̄ illis que ſunt con-
traria ſue nature· cuiꝰ oppoſitū hō rōnaliſ
ſepe facit· comedēdo ⁊ bibēdo ea q̄ nō cō-
petūt ſue nature· ſꝫ ſolū vt ſatiſfaciat dele-
ctationi ⁊ appetitui. Secūdo ꝓbat hꝫ ꝑ ar
tem medicinalē· q꜡ medici ſuadēt infirmis
comedere ⁊ bibere ſimplicē cibū ⁊ potū ⁊ ñ
diuerſa fercula· ſ· aſſata vel frixa. Et ratio
huiꝰ eſt· q꜡ ſimplex cibꝰ ⁊ potus magis eſt
digeſtiuꝰ· ⁊ etiā q꜡ antea nimiſ repleuerūt
ſe diuerſis cibarijs. Et ſm Ariſto· ij· eth·
Medicine fiūt ꝑ ꝯtraria· ergo oportet eos
poſtmodū abſtinere· ⁊ ſimplicē cibū ſume-
re. Tertio ꝓbat ꝑ hꝫ. Verbi grā. Si duo
hoīes eiuſdē cōplexiōis biberēt eandē mē
ſurani· ⁊ vnꝰ biberet diūſa vina ſimul ⁊ ſe-
mel· tūc citius infirmaret̄ ⁊ minꝰ cōpeteret
ſue nature ille multiplex potꝰ q̄ꝫ iſte q̄ bi-
beret ſimplicē potū· cū tñ eandē mēſurā bi
berunt q̄ꝫtū ad q̄ꝫtitatē· ſic ſimile ē de cibo
intelligendū. Quarto ꝓbat ꝑ hꝫ ſi q̄s in-
firmat̄· tūc medici pñt eo faciliꝰ cognoſce-
re vñ habeat illā infirmitatē· ſi ſimplicem
q̄ꝫ ſi diuerſa cibaria comediſſet vel diūſa
pocula bibiſſet. Quinto ꝓbat ꝑ hꝫ· q꜡ natu
ra eſt vniformis in oꝑatione ſua. Cū aūt
diūſa ⁊ mltiplicia fercula hō comedat· tūc
natura digerit illū cibū qui magꝭ eſt dige-
ſtiuuſ remanēte illo cibo qui eſt minꝰ dige
ſtiuus ī ſtomacho. Et cū hō guloſus ſuꝑ-
addit iterū aliū cibū ſuꝑ cibū· comedēdo
⁊ replendo ſe añ digeſtionē· tūc ille cibus
q̄ manet ī ſtomacho indigeſtꝰ fit putridus
ſic ſtomachus corrūpit̄ ⁊ hō ꝯſequent̄ in-
firmat̄ ⁊ q̄nqꝫ morit̄. Vñ Seneca. Mul-
ta fercula morbos multos fecerūt· Vñ eti
am Saꝑ· di ꝙ gula multo plures interfi-
cit q̄ꝫ gladiꝰ. Ex his oībꝰ patet· ꝙ vtiliꝰ et
ſalubrius ē etiā q̄ꝫtum ad corꝑꝰ comedere
ſimplicē cibū ⁊ aſſuetū q̄ꝫ incōſuetū· ſꝫ abſ-
tinentia in cibo ⁊ potu ē ſanitas corporis ⁊
ꝓlongatio vite Eccl· xxxvij· Qm̄ autem q̄
abſtinens eſt adijciet vitam. Vnde etiam
Ariſto· ꝺ regimīe prin· Abſtinere a come-
ſtionibꝰ nimijs ⁊ ſuꝑfluitate· ē ſūma medi
cina. Hoc patet nō ſolū in antiq̄s pr̄ibus
q̄ ante chriſtū fuerūt Vñ Iohs euāgeliſta
vixit nonagīta ānis· ⁊ vixit a paſſiōe chri
ſti octoginta ſex annis. Itē btūs Antoniꝰ
fuit viginti ānoꝝ q̄ñ heremū intrauit· ⁊ in
heremo vixit octuaginta q̄nqꝫ annis· ⁊ ſic
totū tp̄s vite ſue fuerūt centum q̄nqꝫ āni
Itē btūs Paulꝰ p̄mꝰ heremita fuit· xvi·
ānoꝝ q̄ñ heremū intrauit· ⁊ ī heremo vixit
nonagīta ſeptē āniſ· ⁊ ſic totū tp̄s vite ſue
fuerūt centū tredecim āni. Itē patꝫ hꝫ in re
ligioſis ſicut ī carthuſiēſibꝰ ⁊ alijs q̄ ꝓpter
abſtinentiā diutiꝰ viuūt· q̄ꝫ iſti diuites ſe
culares q̄ ſꝑ ſūt in delitijs ⁊ voluptatibuſ
nam tales guloſi occidūt ſeipſos. Nā plu-
res diutius viuerēt· ſi in abſtinētia viue-
rent. Itē plures incurrūt diūſaſ infirmita
tes· ſ· ꝙ aliq̄ efficiūt̄ contracti· aliqui hy-
dropici· aliq̄ palitici· ⁊ ſic ꝺ alijs· ⁊ hoc ꝓpt̄
voluptatē carnis. Vñ Hiero· in epiſtoſ.
Mat̄ ſanitatꝭ abſtinētia· mat̄ egritudinis
voluptas. Quarta cauſa ſm Henricū ꝺ
haſſia ē· q꜡ antiqui morari ſolebāt in aere
puro· Non enī tot ciuitates ⁊ caſtella cō-
pacta fuerūt. Hoc iam patet etiā in q̄buſ-
dam ciuitatibꝰ vbi ī plateis eſt magnꝰ fe-
tor· de quo fetore plures infirmant̄ ⁊ eo ci
tius moriunt̄. Et ergo ciuitates mūde ſer
uande ſunt pro ſanitate ⁊ ꝓlongatione vi
te. Quinta cauſa ē· q꜡ antiq̄ magis caſti
fuerūt· hoc patet· q꜡ cū fuerunt octoginta
vel nonaginta ānoꝝ tūc p̄mo mr̄imoniūꝫ
ꝯtrexerūt. Sꝫ nr̄is tp̄ibꝰ pauci caſte viuūt ⁊
citius moriūt̄. Vñ Ariſto· de regimīe p̄n·
Coitus ē deſtructio corꝑis ⁊ abbreuiatio
vite. Itē cōmētator de breuitate ⁊ longi
tudine vite dicit: Qui multum coiunt pa
rum viuūt. Vnde etiam Gregꝰ in moral·
Per luxuriam natura corrūpit̄· ſenectꝰ in
ducit̄· vita minuit̄· morti appropinquatur
Sexta cauſa eſt infectio ⁊ corruptio elemē
torū ex peccato iam augmentato ⁊ in futu
ro augmentando q꜡ iniq̄tas q̄tidie abun-
dat in mūdo. Vnde homo compoſitꝰ ē ex
quattuor elementꝭ. Nam elementūꝫ aque

mãifeſtat̃ in ipſis hũorib⁹· elemẽtũ ignis in calore natali ⁊ in luce viſiua· elementũ aeris in reſpiratione flatus· elemẽtũ ꝟo terre ĩ carne ⁊ oſſib⁹. Et qñ pugna fit ĩ hoĩe inter q̃ttuor elemẽta ex q̇b⁹ hõ eſt coniũct⁹· tunc hõ diſtẽpat̃ ⁊ infirmat̃ ⁊ morit̃· Septima cauſa ẽ forte ex inſecũda influẽtia planetarũ· ⁊ ex eadẽ cauſa olim peſtilẽtie non tam crebres fuerũt vt modo ſũt. Naȝ ſcḋm Henricũ de haſſia: Aſtra diuꝰſimode inferius influũt· ſcḋm q̄ hoĩes bñ vel male ſe habent ad deũ. Octaua cauſa põt eẽ· q̄z vnus puer generat aliũ· q̄z iam adoleſcẽtes ĩ matrimonio ꝯueniũt· ſicut cũ maſculus ẽ decem ⁊ octo annoꝝ ⁊ puella q̇ndecim· tunc inſimul cõtrahũt m̃rimoniũ ſine pctõ· ſed olim diu expectauerũt· ſicut Seth q̇ fuit centũ ⁊ q̇nq; ãnoꝝ· qñ genuit ſuũ p̊genitũ ſcȝ Enos. Similit̃ Enoch q̇ adhuc viuit ⁊ rapt⁹ eſt ĩ paradiſũ fuit ſexaginta ⁊ q̇nq; annoꝝ· qñ genuit ſuũ p̊genitũ· ſ· Mathuſalem. Sȝ q̄z iam nr̃is tp̄ib⁹ parẽtes q̄ſi ĩ adoleſcẽtia ꝯueniũt ⁊ adhuc debiles ⁊ defectuoſi ſũt· ſic ⁊ pueri erũt. Ergo p̊geniti taliũ raro ſupuiuũt nec antiq̇ efficiuntur. Quarto oſtẽdit̃ breuitas vite nr̃e cõpando eã ad eternitatẽ· Minus enĩ eſt vita noſtra reſpectu eternitatꝭ q̄ꝫ gutta reſpectu maris vel etiã momẽtũ oculi. Vñ Remigius ſup ep̄lam ad Phil'· Temp⁹ nr̃m in compatione eternitatꝭ· aut nihil ẽ· aut hora breuiſſima. ¶ Querit̃ tũc quare diligit̃ p̄ſens vita tã momẽtanea: Rñdet̃ q̄ carnales hoĩes breuitatẽ ipſius nõ perpẽdũt. Vñ Greg⁹ ĩ moral'. Carnales mẽtes idcirco p̄ñtia diligũt· q̄z vita carnal' q̄ꝫ fugitiua ſit mĩme attẽdũt. Nã ſi velocitatẽ trãſit⁹ ei⁹ aſpicerẽt· hãc etiaȝ pſperitatem mĩme amarẽt. Et h̄ ẽ etiã cauſa q̄re mali hoĩes ſine oĩ timore viuunt. Greg· li· xiij· moral'. Reprobi idcirco multa nequit̃ agũt· q̄z ſe diutius viuere arbitrant̃. Sȝ diceret q̇s· Iuuenis ſũ longo tp̄e viuere valeo· ⁊ ĩ ſenectute vitã emẽdabo: Rñdet̃ ſcḋm Iſid'· q̄ in reb⁹ hũanis nihil certi⁹ morte ẽ· ⁊ hora mortꝭ nihil incerti⁹ inuenit̃. Qḋ ſi ſcire deſideras· vade ad ſociũ o iuuenis ĩ extremis iam laborantẽ· ⁊ q̄ras an ꝓpoſuit mori ĩ tali ſtatu: Rñdebit nõ ꝓpoſui· ſz ĩ ſenio· ⁊ ſic decipiunt̃ plures. Exemplũ habemus in iuuẽcula que in chorea cecidit ⁊ mortua ẽ que nõ ꝓpoſuit mori qñ ad choream acceſſit· ſz chorizare ꝓpoſuit. Aliud exemplũ de bibulo· q̇ cyphũ in mãu tenẽs ⁊ globũ rotans dixit· tres ſoluat· ⁊ poſt ludi interdictionẽ ĩmediate mortu⁹ eſt. Et alius dixit: Certe tibi ludũ intẽtare dimitto.

¶ De eadem dñica. Sermo· lxi· de partu mulierum.

Mulier cũ parit triſticiã habet Ioh· xvi· Ex q̇ in ꝟbis p̄miſſis fit mẽtio de partu mulieꝝ tunc in p̄ñti ſermone tria ſũt dicẽda. Primo de geſtib⁹ q̇s mulieres habẽt in partu Secũdo de dolore parturiẽtiũ ⁊ de his q̄ moriunt̃ in partu. Tertio de labore quem habent parẽtes cũ pueris. ¶ Quãtum ad p̊mũ ſciendũ q̄ inuenio q̇nq; geſt⁹ q̇s mulieres hñt tp̄e partus· q̇s chriſtus etiã habuit in cruce parturiẽs ⁊ redimens nos p paſſionẽ ſuã. Primo veſtes denudant p̄ dolore partus· ſic chriſt⁹ expoliat⁹ ⁊ denudat⁹ eſt in cruce· vt nob̄ ſtolã glie mereretur. Et talia cogitare debent mulieres· ſ· q̄ chriſt⁹ extenſis venis ⁊ expãſis brachijs plen⁹ vulnerib⁹ ⁊ ſanguinolẽt⁹ ⁊ denudat⁹ ꝑpendit in cruce ⁊ ſic offerre dolores ſuos chriſto. Secũdo mulieres extẽdũt manus ſupra capita pre dolore partus· ſic in cruce brachia chriſti tracta ſunt ſuper caput eius· quia expanſis brachijs ꝑpẽdit ĩ cruce. Et hoc ẽ ſecundũ qḋ mulier parturiẽs debet cogitare vt in patiẽtia maneat. Tertio mulieres parturiẽtes naturalit̃ ſitiunt· ſic chriſt⁹ in cruce ſitim habuit qñ obtulerũt ei acetũ ad bibẽdũ cũ felle mixtũ· Hoc mulier paturiẽs cogitare debet· quõ chriſtus ĩ cruce ſitiuit· nec hauſtũ aque hĩe potuit· ⁊ cũ tanto deſiderio deſiderauit ⁊ ſitiuit nr̃am ſalutẽ· ⁊ ſic debet eſſe patiens et offerre deo dolorem ſuum. Quarto quia mulier pregnans ⁊ parturiens plena ẽ doloribus· ⁊ pre anguſtia doloris clamat· ſic Chriſtus parturiens pro nobis ĩ cruce clamauit p̄ dolore· ob cui⁹ clamorẽ ⁊ dolorẽ